

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.003.03.2018
P/18/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/022 – Działalność samorządowych instytucji kultury ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Inga Piotrowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/37/2018 z 2 lutego 2018 r. 2. Elżbieta Grzędzińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/45/2018 z 26 lutego 2018 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera w Warszawie, ul. Zamoyskiego 20, 03-801 Warszawa ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Łysak – Dyrektor Teatru ³ (dowód: akta kontroli tom I str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności⁴

Ocena ogólna

W badanym okresie w Teatrze zapewniono odpowiednie warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe do realizacji zadań statutowych oraz podejmowano wszystkie aktywności wskazane w Statucie.

Oferta programowa Teatru była dostosowana do potrzeb różnych grup odbiorców, w tym do szkół i placówek oświatowych i obejmowała, oprócz spektakli teatralnych, organizację innych wydarzeń o charakterze kulturalno-edukacyjnych.

Plany finansowe i merytoryczne były sporządzane zgodnie z wytycznymi Organizatora⁵, a następnie monitorowano ich realizację. Aktywnie działano w celu pozyskania przychodów z innych źródeł niż dotacje Organizatora.

W ramach prowadzonej działalności, w Teatrze monitorowano poniesione koszty oraz uzyskane przychody z realizacji poszczególnych przedsięwzięć kulturalno-edukacyjnych. Podejmowano też działania na rzecz racjonalizacji ponoszonych kosztów utrzymania bazy Teatru. Prawidłowo wykorzystano i rozliczono dotacje celowe otrzymane na realizację zadań i programów oraz na zakupy środków trwałych potrzebnych do prowadzenia działalności statutowej.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczące nieokreślenia w dwóch przypadkach organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej oraz nieterminowego przekazania w dwóch przypadkach skorygowanych planów finansowych nie miały w ocenie NIK, z uwagi na ich charakter, wpływu na prawidłowe wydatkowanie środków finansowych.

¹ NIK kontrolą objęła lata 2015-2017 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych).

² Dalej także: Teatr.

³ Od 1 września 2014 r.

⁴ Zgodnie z założeniami przy ocenie kontrolowanej działalności zastosowano ocenę opisową.

⁵ Organizatorem Teatru jest Miasto st. Warszawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe prowadzenia działalności kulturalnej przez Teatr

Opis stanu
faktycznego

1) Teatr działał w badanym okresie na podstawie:

- zarządzenia Nr 36 Prezydenta Miasta st. Warszawy z dnia 15 marca 1974 r. w sprawie jego utworzenia, po uwzględnieniu zmian wprowadzonych zarządzeniem Nr 39 z dnia 19 czerwca 1989 r.;
- Statutu w treści ustalonej uchwałą nr XXXVIII/991/2012 Rady Miasta st. Warszawy z dnia 20 czerwca 2012 r.

Statut Teatru zawierał wszystkie wymagane informacje wskazane w art. 13 ust. 2 *ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*⁶. Wskazano w nim m.in., że Teatr jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną, samodzielnie gospodarującą przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadzącą samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków. Zakres działalności Teatru obejmuje m.in.: przygotowanie i prezentowanie przedstawień teatralnych samodzielnie lub w koprodukcji z innymi instytucjami artystycznymi i innymi instytucjami kultury we własnej siedzibie i poza nią; udział w krajowych i międzynarodowych festiwalach i imprezach kulturalnych, organizowanie przeglądów i festiwali teatralnych, prowadzenie działalności edukacyjnej i upowszechniającej oraz promocyjnej w dziedzinie Teatru.

(dowód: akta kontroli tom I str. 32-51)

W Regulaminie Organizacyjnym Teatru, wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora Teatru z 16 września 2014 r. (po zasięgnięciu opinii Urzędu Miasta st. Warszawy oraz organizacji związkowych działających w Teatrze w 2014 r.⁷), określono m.in. wewnętrzną strukturę organizacyjną Teatru, organizację i zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych oraz osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych lub wyodrębnionych stanowiskach pracy.

(dowód: akta kontroli tom I str. 52-70; tom III str. 393, 404)

2) Teatr, do prowadzenia działalności, użytkuje budynek znajdujący się w Warszawie przy ul. Zamoyskiego 20, którego właścicielem jest m.st. Warszawa⁸. Budynek ten nie jest wpisany do rejestru zabytków⁹.

(dowód: akta kontroli tom I str. 34; tom III str. 369-391, 784-785, 787-788; tom IV str. 422, 426-427)

Do Teatru nie były zgłaszane roszczenia własnościowe wobec ww. nieruchomości.

(dowód: akta kontroli tom III str. 368)

Powierzchnia ww. budynku wynosiła 5 944 m². Do prowadzenia działalności artystycznej z udziałem widzów Teatr wykorzystywał trzy sceny: Scenę Dużą wraz z widownią o pow. 407,54 m² (z 352 miejscami na widowni), Scenę Małą wraz z widownią o pow. 249,23 m² (z 148 miejscami) oraz Scenę Pracownię wraz z widownią o pow. 69,35 m² (z 36 miejscami). Powierzchnię 269,72 m² zajmowały tzw. „kieszenie Scen” i „podscenie”. Teatr dysponował ponadto tzw. salą warsztatową o pow. 50,21 m², przeznaczoną na organizację m.in. warsztatów, zajęć, pokazów (bez określonej liczby miejsc).

Hole, szatnie i ciągi komunikacyjne zajmowały powierzchnię 802,48 m², z czego do celów wystawienniczych wykorzystywano 333,23 m². Do funkcjonowania kawiarni (dla widzów) wykorzystywano ok. 40 m² powierzchni budynku Teatru.

⁶ Dz. U. z 2017 r., poz. 862, dalej zwana także ustawą o działalności kulturalnej.

⁷ W 2014 r. w Teatrze działały dwie organizacje związkowe, nie było w nim natomiast stowarzyszeń twórczych.

⁸ Teatr był użytkownikiem tego budynku na podstawie ww. zarządzenia Prezydenta Miasta st. Warszawy z 15 marca 1974 r. w sprawie jego utworzenia oraz zarządzenia Prezydenta Miasta st. Warszawy nr 1089/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie przekazania Teatrowi składników majątkowych powstałych w wyniku realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa i modernizacja budynku Teatru Powszechnego”.

⁹ Ujęty został natomiast w wykazie obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna lub które dla takiej działalności zostały wybudowane i nie mogą być przeznaczone do prowadzenia wyłącznie innej działalności podstawowej, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 kwietnia 2013 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 802).

W ww. obiekcie znajdowały się ponadto m.in.: sala do prób o pow. 90,7 m²; magazyny dekoracji, rekwizytorów, kostiumów (12 pomieszczeń) o łącznej pow. 818,13 m², magazyny sprzętu (7 pomieszczeń) o pow. 178,06 m², garderoby (14 pomieszczeń) o pow. 177,92 m², biblioteka o pow. 45,97 m², biura (15 pomieszczeń) o pow. 164,38 m².

(dowód: akta kontroli tom I str. 71)

3) Teatr nie posiadał dokumentu określającego strategię działania tej jednostki w zakresie organizowania, prowadzenia i rozwoju działalności kulturalnej.

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że Organizator nie wymagał opracowania tego dokumentu. Obowiązek taki nie wynikał również ze Statutu Teatru ani z *ustawy o działalności kulturalnej*. Wskazał ponadto m.in., że długoterminowy plan działania odnoszący się do organizowania, prowadzenia i rozwoju działalności kulturalnej Teatru zawiera opracowana przez niego „Koncepcja programowo-organizacyjna”, stanowiąca załącznik do podpisanej przez niego umowy z Organizatorem (o której mowa w art. 15 ust. 5 *ustawy o działalności kulturalnej*).

(dowód: akta kontroli tom III str. 392, 394-396, 409-433)

W przywołanym przez Dyrektora dokumencie, stanowiącym załącznik do umowy zawartej 25 marca 2014 r. przez Dyrektora z Miastem st. Warszawą¹⁰, Dyrektor określając swoją wizję funkcjonowania tej jednostki w okresie jego zatrudnienia na tym stanowisku (tj. od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2018 r.) wskazał m.in., że Teatr powinien być teatrem obywatelskim, społecznie zaangażowanym, aktywnie włączającym się w debatę polityczną, teatrem ważnych tematów, skierowanym do warszawskiej inteligencji, starającym się docierać do jak najszerzych grup widzów, w tym szczególnie do ludzi młodych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 13-28; tom III str. 409-433)

W ww. umowie zawartej z Organizatorem, Dyrektor zobowiązał się m.in., do:

- realizacji programu działania stanowiącego załącznik do umowy;
- tworzenia sezonowych planów repertuarowych Teatru z uwzględnieniem konieczności wykonania w każdym sezonie co najmniej 5 premier oraz 250 przedstawień oraz osiągnięcia 51 tys. uczestników wydarzeń kulturalnych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 7-12)

Ustalenia kontroli dotyczące realizacji przez Teatr w badanym okresie zadań statutowych oraz wynikających z ww. umowy przedstawiono w dalszej treści niniejszego wystąpienia.

4) W Teatrze nie opracowano i nie wdrożono narzędzi kontrolingu w obszarze opracowania, implementacji oraz kontroli realizacji strategii działania, co wynikało przede wszystkim z nieopracowania takiej strategii. W ramach ustalonych w tej jednostce zasad funkcjonowania kontroli zarządczej opracowano i wykorzystywano natomiast w sposób stały i systematyczny różnego rodzaju rozwiązania (narzędzia) służące do kontrolingu w obszarach dotyczących realizacji zadań, planowania i wykonywania budżetu oraz analizy kosztów funkcjonowania tej jednostki. Obejmowały one m.in. uregulowania wewnętrzne określające procedury postępowania (m.in. w zakresie gospodarowania mieniem oraz udzielania zamówień publicznych), analizę i szacowanie ryzyk związanych z wykonywaniem zadań, opracowywanie planów finansowych, monitoring i okresową analizę przychodów i kosztów poszczególnych przedstawień i innych wydarzeń kulturalnych oraz frekwencji.

(dowód: akta kontroli tom I str. 141-534; tom II str. 158-325, 466-481; tom III str. 392, 401-403, 627-655)

Dyrektor wyjaśnił m.in., że Teatr jako instytucja kultury funkcjonuje głównie w oparciu o założenia kontroli zarządczej. Nie wprowadzono systemu kontrolingu oraz nie stosowano także zrównoważonej karty wyników, ponieważ nie pojawiła się taka potrzeba oraz nie wymagają tego przepisy, a także Organizator nie nałożył takiego obowiązku. Biorąc pod uwagę fakt, że kontroling jest pojęciem kompleksowym obejmującym ustalenie celów, porównywanie efektów i badanie odchyleń, to można powiedzieć, że w Teatrze istnieją elementy kontrolingu takie jak badanie opłacalności projektów, budżetowanie i rachunek kosztów. W ramach bieżącej kontroli wydatków i określenia zagrożeń prowadzony jest wewnętrzny plan przychodów i wydatków w formie tabelarycznej uzupełniany na bieżąco

¹⁰ W sprawie warunków organizacyjno-finansowych działalności instytucji kultury oraz programu działania instytucji kultury.

o rzeczywiste wpłaty na konto oraz wydatki, co daje obraz rzeczywistych przepływów finansowych każdego dnia i pozwala z wyprzedzeniem dostrzec zagrożenia płynności finansowej w następnych miesiącach.

(dowód: akta kontroli tom III str. 392, 401-403)

5) Zgodnie ze Statutem podstawą gospodarki finansowej Teatru był plan finansowy ustalony przez Dyrektora przy uwzględnieniu wysokości dotacji organizatora.

(dowód: akta kontroli tom I str. 51)

W latach 2015-2018 Dyrektor Teatru przy sporządzaniu planów finansowych (jak i ich projektów) korzystał ze wzorów dokumentów stanowiących załączniki do *Procedury przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji podmiotowych z budżetu Miasta st. Warszawy* opracowanej przez Biuro Kultury Urzędu Miasta st. Warszawy¹¹. W ww. *Procedurze* określono m.in., że instytucje dla których Miasto jest organizatorem zobowiązane są do przedłożenia w terminach i zakresie każdorazowo określonym przez Miasto projektu planu finansowanego na dany rok kalendarzowy wraz z załącznikiem opisującym planowane działania merytoryczne. Wysokość dotacji podmiotowej zostaje określona w projekcie budżetu Miasta, a następnie w budżecie Miasta. Podmiot może ubiegać się o dodatkowe środki finansowe z budżetu Miasta w trakcie roku budżetowego tylko w przypadkach: realizacji dodatkowego, nieplanowego wcześniej zadania, zaistnienia wyjątkowych okoliczności. Miasto może w porozumieniu z dyrektorem instytucji powierzyć jej dodatkowe zadanie (nieujęte w planie), które może być realizowane w ramach zatwierdzonego wcześniej planu finansowego lub poprzez jego zwiększenie.

(dowód: akta kontroli tom I str. 141-154; tom III str. 404, 657)

W planach finansowych, opracowywanych w badanym okresie przez Teatr wg wzoru określonego w załączniku nr 1 do ww. *Procedury*, określone były planowane przychody i koszty w układzie rodzajowym oraz wynik finansowy działalności Teatru ogółem. W przychodach wykazywano m.in. planowane kwoty: dotacji z budżetu Miasta na działalność bieżącą; pozostałych dotacji na działalność artystyczną; przychodów ze sprzedaży biletów, programów i plakatów; przychodów od sponsorów; przychodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych. Koszty ujmowane były w podziale na koszty stałe (w tym koszty stałe utrzymania instytucji: energia, gaz, woda, koszty administracji/zarządu oraz koszty wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi) i koszty zmienne (w tym m.in. koszty wynagrodzeń bezosobowych, honoraria, remonty bieżące i konserwacja, koszty reklam i promocji). Plany finansowe zawierały również informacje dotyczące planowanej wielkości zatrudnienia oraz wydatków na wynagrodzenia, w podziale na poszczególne grupy stanowisk. Dodatkowym dokumentem opracowywanym przez Teatr wraz z planem finansowym były plany działalności merytorycznej, opracowywane wg wzoru określonego w załączniku nr 2 do ww. *Procedury*. Zawierały one m.in. określenie planowanej w danym roku liczby spektakli własnych w siedzibie Teatru, planowanej liczby widzów biorących w nich udział oraz planowanych kosztach i przychodach z eksploatacji spektakli ogółem. Podawano w nich również informacje dotyczące:

- planowanych w danym roku premier, z uwzględnieniem planowanych kosztów ich przygotowania oraz planowanych kosztów i przychodów z eksploatacji jednego spektaklu;
- planowanych do zorganizowania w danym roku innych przedsięwzięć artystycznych, z uwzględnieniem oraz planowanych kosztów i przychodów ich realizacji.

W załącznikach do planów działalności merytorycznej zamieszczone były bardziej szczegółowe dane na temat poszczególnych premier, obejmujące m.in. krótką ich charakterystykę oraz informacje na temat struktury planowanych kosztów ich przygotowania, planowanej liczby przedstawień w danym roku oraz oczekiwanego wyniku finansowego z ich eksploatacji w tym roku.

(dowód: akta kontroli tom I str. 170-225, 306-380, 442-472, 532-534)

¹¹ Przedmiotową procedurę Biuro Kultury przesłało dyrektorom samorządowych instytucji kultury przy piśmie z 19 sierpnia 2013 r.

Dyrektor Teatru wyjaśnił m.in., że Organizator nie żądał, a Teatr z własnej inicjatywy nie przekazywał Organizatorowi innych planów merytorycznych dotyczących działalności artystycznej.

(dowód: akta kontroli tom III str. 395)

Plany finansowe wraz z planami działalności merytorycznej i ich korekty Teatr składał do Biura Kultury Urzędu Miasta st. Warszawy w wyznaczonych terminach, za wyjątkiem ostatnich korekt planów na 2015 r. i 2017 r., które przekazano do Urzędu Miasta st. Warszawy odpowiednio po upływie 11 i 21 dni po terminach wskazanych w pismach Biura Kultury¹² informujących Teatr o zwiększeniu wysokości dotacji podmiotowej na dany rok.

(dowód: akta kontroli tom I str. 141-154, 170-225, 306-380, 442-472, 532-534; tom IV str. 532-532)

Urząd Miasta st. Warszawy nie zgłaszał uwag do opracowanych przez Teatr planów finansowych na lata 2015-2017.

(dowód: akta kontroli tom III str. 393, 407)

6) Zgodnie ze Statutem działalność Teatru organizowana jest w oparciu o sezon artystyczny, na który ustala się plan repertuarowy. Sezon artystyczny rozpoczyna się w dniu 1 września, a kończy się w dniu 31 sierpnia następnego roku.

(dowód: akta kontroli tom I str. 50)

Teatr opracowywał plany repertuarowe zawierające informacje o przedstawieniach teatralnych, w tym premierach oraz innych przedsięwzięciach kulturalno-edukacyjnych planowanych do realizacji w danym sezonie artystycznym.

(dowód: akta kontroli tom III str. 395, 533-599)

Dyrektor Teatru wyjaśnił m.in., że plany działalności artystycznej Teatru (repertuar), tworzone w układzie sezonowym (od września danego roku do sierpnia kolejnego roku kalendarzowego) umieszczane były w Planie Programowym (repertuarowym), który jest dokumentem stworzonym na wewnętrzne potrzeby, znajdującym się w sieci komputerowej. Plany działalności merytorycznej Teatru, czyli premier planowanych w każdym sezonie, były jego autorską koncepcją, a ich szczegóły ustalane były z artystami zapraszaniymi do współpracy, a następnie przedstawiane członkom zespołu artystycznego w trakcie tzw. rozmów sezonowych. Tworząc program oferty kulturalnej kierownictwo Teatru brano pod uwagę możliwości finansowe, lokalowe i kadrowe tej jednostki, jak i fakt, że głównym zadaniem Teatru jest przedstawienie widzom ambitnej, społecznie zaangażowanej i skierowanej do różnych grup oferty artystycznej.

(dowód: akta kontroli tom III str. 395-396)

Przy realizacji w badanym okresie różnego rodzaju projektów kulturalno-edukacyjnych Teatr współpracował m.in. z Muzeum Historii Żydów POLIN, Instytutem Adama Mickiewicza w Warszawie, Narodowym Centrum Kultury, Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego, Instytutem Goethego, uczelniami wyższymi, szkołami, innymi teatrami, fundacjami.

(dowód: akta kontroli tom III str. 397-401, 442-532, 600-625)

7) W umowie z 25 marca 2014 r., zawartej przez z Dyrektorem Teatru, Organizator oświadczył, że w ramach posiadanych środków finansowych prognozuje przyznanie Teatrowi dotacji w latach 2015-2016 w kwocie 7,5 mln zł rocznie¹³. Wskazał ponadto, że może zwiększyć dotację podmiotową lub przyznać dotację celową z budżetu Miasta st. Warszawy w trakcie roku budżetowego w przypadku zmiany planu działalności merytorycznej w związku z uzgodnieniem z Dyrektorem dodatkowych i nieplanowanych wcześniej zadań. W przypadku braku realizacji przez Teatr zadań merytorycznych wynikających z planu działalności

¹² Ostatnia korekta planu finansowego na 2015 r. przekazana została przez Teatr do Urzędu Miasta st. Warszawy 15 stycznia 2016 r., tj. 11 dni po terminie wskazanym w piśmie Biura Kultury z 16 grudnia 2015 r., otrzymanym przez Teatr 17 grudnia 2015 r. Ostatnia korekta planu finansowego na 2017 r., przekazana została przez Teatr do Urzędu Miasta st. Warszawy 31 stycznia 2018 r., tj. 23 dni po terminie wskazanym w piśmie Biura Kultury z 20 grudnia 2017 r., otrzymanym przez Teatr 29 grudnia 2017 r.

¹³ Z zastrzeżeniem, możliwości zmiany prognozowanej wysokości dotacji na kolejne lata w sytuacjach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi.

merytorycznej, Organizator miał prawo zmniejszenia planowanej dotacji podmiotowej bądź wprowadzenia nowych zadań uzgodnionych z Dyrektorem.

(dowód: akta kontroli tom I str. 9-10)

W kierowanych corocznie do dyrektorów samorządowych instytucji kultury pismach w sprawie sporządzenia projektu planu finansowego na kolejny rok budżetowy¹⁴, Dyrektor Biura Kultury Urzędu Miasta st. Warszawy wskazywał m.in., że projekt planu na kolejny rok powinien być skalkulowany z uwzględnieniem planowanego wykonania za rok bieżący, założeń do budżetu m.st. Warszawy na kolejny rok budżetowy, ewentualnie nowych zadań planowanych przez dyrektorów do realizacji. Zwracał się o dostosowanie planowanych kosztów do kwot dotacji wskazanych w umowach zawartych z dyrektorami, oraz także do programu działania instytucji.

(dowód: akta kontroli tom I str. 155, 280, 423-428)

W opracowanych pierwszych projektach planów finansowych kwoty przychodów z tytułu dotacji podmiotowych Dyrektor Teatru określił (w poz. „Dotacja z budżetu Miasta na działalność bieżącą”) w następującej wysokości: 2015 r. - 7 900 tys. zł; 2016 r. - 8 750 tys. zł; 2017 r. - 8 000 tys. zł. W ww. projektach planów określono również (w poz. „Pozostałe dotacje na działalność artystyczną”) planowane przychody Teatru z tytułu dotacji celowych na działalność artystyczną, w następującej wysokości: 2015 r. – 250 tys. zł; 2016 r. - 300 tys. zł; 2017 r. - 1 250,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom I str. 156, 281, 429)

Wysokość dotacji podmiotowych przyznanych Teatrowi pierwotnie przez Organizatora w 2015 r. wyniosła 7 500,0 tys. zł, natomiast w latach 2016-2017 - 7 750,0 tys. zł.

Urząd Miasta st. Warszawy przekazał informacje o wysokości dotacji podmiotowych przyznanych Teatrowi na poszczególne lata, na podstawie uchwał Rady Miasta st. Warszawy w sprawie budżetu Miasta, w następujących pismach: 2015 r. – z 10 lutego 2015 r., 2016 r. – z 29 grudnia 2015 r.; 2017 r. – z 18 stycznia 2017 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 169, 305, 532)

We wszystkich latach badanego okresu Organizator zwiększał w ciągu roku kwotę dotacji podmiotowej przyznanej Teatrowi na dany rok (w 2015 r. i 2017 r. - trzykrotnie, a w 2016 r. - czterokrotnie). Jej wysokość po zmianach kształtowała się następująco: 2015 r. - 7 795,2 tys. zł (wzrost o 3,9%); 2016 r. - 8 274,5 tys. zł (wzrost o 6,8%); 2017 r. - 8 959,8 tys. zł (wzrost o 15,6%).

Poza pojedynczymi przypadkami¹⁵, dodatkowe kwoty dotacji podmiotowych przyznane zostały przez Organizatora w związku z wnioskami Dyrektora Teatru dotyczącymi przyznania dodatkowych środków na działalność tej jednostki (m.in. w celu sfinansowania organizacji przez Teatr dodatkowych projektów lub udziału w różnego rodzaju przedsięwzięciach artystycznych).

Kwoty dotacji podmiotowych (przyznanych pierwotnie i zmienianych) Teatr uwzględniał w kolejnych wersjach planów finansowych na dany rok.

(dowód: akta kontroli tom I str. 169-170, 182-184, 195-197, 205-206, 305-306, 316-318, 331-332, 345-346, 358-359, 414, 442, 453-455, 460-470, 532-534; tom III str. 404-407, 658-691)

8) W planach finansowych, poza dotacjami podmiotowymi i celowymi, Teatr uwzględniał również planowane przychody z innych źródeł, w tym m.in. ze sprzedaży biletów, programów i plakatów, darowizn od sponsorów, najmu i dzierżawy składników majątkowych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 170, 222, 306, 370, 469, 533)

Wysokość przychodów uzyskanych przez Teatr z prowadzonej działalności (bez uwzględnienia otrzymanych dotacji podmiotowych i celowych) w poszczególnych latach badanego kształtowała się następująco: 2015 r. – 3 361,4 tys. zł, co stanowiło 28,8% przychodów ogółem (11 673,5 tys. zł); 2016 r. – 3 474,2 tys. zł, co stanowiło 26,3%

¹⁴ Pisma z: 6 sierpnia 2014 r. (plan na 2015 r.), 1 lipca 2015 r. (plan na 2016) i 10 czerwca 2016 r. (plan na 2017 r.).

¹⁵ M.in., bez odrębnego wniosku Dyrektora Teatru, Organizator dokonał zwiększenia dotacji podmiotowej przyznanej Teatrowi na 2017 r. o 1,8 tys. zł, o czym Teatr został poinformowany przez Biuro Kultury Urzędu Miasta st. Warszawy w piśmie z 20 grudnia 2017 r.

przychodów ogółem (13 226,9 tys. zł); 2017 r. – 3 902,8 tys. zł, co stanowiło 27,5% przychodów ogółem (14 204,1 tys. zł).

Jednym z głównych źródeł tych przychodów były przychody z tytułu sprzedaży biletów oraz ryczałtowej sprzedaży spektakli, które wyniosły: w 2015 r. – 1 266,4 tys. zł, co stanowiło 10,8% przychodów ogółem; 2016 r. – 1 277,6 tys. zł, co stanowiło 9,7% przychodów ogółem; 2017 r. – 2 143,4 tys. zł, co stanowiło 15,1% przychodów ogółem.

Przychody Teatru z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych kształtowały się w tym okresie następująco: 166,3 tys. zł, 191,6 tys. zł, 142,0 tys. zł, przychody ze sprzedaży usług i reklam wynosiły: 49,1 tys. zł, 75,7 tys. zł, 60,7 tys. zł, natomiast przychody ze sprzedaży programów, plakatów: 9,4 tys. zł, 11,1 tys. zł, 17,6 tys. zł¹⁶.

W 2015 r. Teatr uzyskał również od sponsorów kwotę 37,0 tys. zł. W kolejnych latach nie uzyskano przychodów z tego tytułu.

(dowód: akta kontroli tom II str. 398, 401)

Teatr występował w badanym okresie do MKiDN o przyznanie dotacji celowych w ramach programów tego Ministerstwa. Spośród 12 wniosków złożonych w latach 2015-2017 Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozytywnie rozpatrzył pięć wniosków. W 2015 r. Teatr złożył osiem wniosków o przyznanie dotacji celowych w kwocie ogółem 1 210,0 tys. zł, z których cztery (na kwotę ogółem 190,0 tys. zł) rozpatrzono pozytywnie. W 2016 r. wszystkie trzy złożone przez Teatr wnioski o przyznanie dotacji celowej w kwocie ogółem 1080,0 tys. zł rozpatrzono negatywnie. W 2017 r. Teatr złożył jeden wniosek dotyczący przyznania dotacji celowej w kwocie 86,5 tys. zł, który został rozpatrzony pozytywnie.

Łączna kwota dotacji celowych otrzymanych przez Teatr z MKiDN w latach 2015-2017 na podstawie zawartych umów na realizację pięciu zadań, których dotyczyły wnioski rozpatrzone pozytywnie, wyniosła 276,5 tys. zł, z czego Teatr wykorzystał 249,4 tys. zł.

W 2015 r. Teatr otrzymał z MKiDN dotacje celowe z przeznaczeniem na sfinansowanie czterech zadań na łączną kwotę 190,0 tys. zł, z których to środków Teatr wykorzystał kwotę 169,8 tys. zł, a pozostałą kwotę 20,1 tys. zł zwrócił w dniu 14 stycznia 2016 r.

W 2017 r. Teatr otrzymał dotację celową z MKiDN na realizację jednego zadania w wysokości 86,5 tys. zł, z której wykorzystał 79,6 tys. zł, a pozostałą kwotę 6,9 tys. zł zwrócił w dniu 29 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli tom III str. 1-23; tom IV str. 430-431)

Ustalone
nieprawidłowości

Ostatnie wersje skorygowanych rocznych planów finansowych na 2015 r. i 2017 r., Teatr przekazał do Urzędu Miasta st. Warszawy odpowiednio po upływie 15 i 26 dni kalendarzowych po terminach wskazanych przez Biuro Biura Kultury Urzędu Miasta st. Warszawy.

(dowód: akta kontroli tom I str. 202-205, 222-225, 466, 468-472; tom IV str. 532-533)

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że nieterminowe złożenie do Urzędu Miasta st. Warszawy skorygowanych wersji planów finansowych na 2015 r. i 2017 r. wynikało z przeoczenia. Organizator nie wyciągał wobec Teatru żadnych konsekwencji z tego tytułu.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 532-533)

cena częściowa

W Teatrze zapewniono odpowiednie warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe do funkcjonowania. Sporządzano plany finansowe i merytoryczne, zgodnie z wytycznymi Organizatora. Aktywnie działano w celu pozyskania przychodów z innych źródeł niż dotacje Organizatora. Monitorowano realizację planów finansowych i merytorycznych oraz kosztów realizacji zadań statutowych. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca nieterminowego przekazania Organizatorowi ostatnich wersji rocznych planów finansowych Teatru na 2015 r. i 2017 r., nie miała, zdaniem NIK, zasadniczego wpływu na prawidłowość działalności tej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁶ Znaczącą udział w przychodach ogółem miały także przychody z tzw. amortyzacji równoległej, o czym będzie w mowa w dalszej treści wystąpienia pokontrolnego.

2. Realizacja zadań statutowych

Opis stanu
faktycznego

1) Zgodnie ze Statutem Teatru zakres jego działalności obejmować miał:

- przygotowanie i prezentowanie przedstawień teatralnych samodzielnie lub w koprodukcji z innymi instytucjami we własnej siedzibie lub poza nią;
- prezentowanie przedstawień gościnnych, przygotowywanych w innych ośrodkach kultury;
- współpracę z twórcami, wykonawcami oraz innymi specjalistami przy realizacji zadań statutowych;
- współpracę z organizacjami społecznymi, fundacjami, ośrodkami naukowymi, organizatorami festiwalu i kongresów działających w dziedzinie kultury;
- udział w krajowych i zagranicznych festiwalach i imprezach kulturalnych;
- organizowanie przeglądów i festiwalu teatralnych;
- realizację różnorodnych form teatralnych oraz interdyscyplinarnych przedsięwzięć artystycznych;
- prowadzenie galerii sztuki i ekspozycji wystaw prezentujących dzieła twórców różnych dyscyplin plastycznych;
- prowadzenie działalności edukacyjnej i upowszechniającej oraz promocyjnej w dziedzinie teatru;
- archiwizację działalności kulturalnej i artystycznej oraz zarządzanie archiwum;
- prowadzenie innej działalności polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury.

(dowód: akta kontroli tom I str. 49-50)

Z ustaleń kontroli wynika, że Teatr realizował w badanym okresie ww. zadania.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w sprawozdaniach statystycznych K-01¹⁷, w latach 2015-2017 wystawionych zostało przez Teatr ogółem 725 przedstawień teatralnych (263 – w 2015 r., 235 – w 2016 r. oraz 227 – w 2017 r.), w tym 23 premier (8 – w 2015 r., 6 – w 2016 r. oraz 9 – w 2017 r.). Teatr zorganizował ponadto w tym okresie 817 innych przedsięwzięć artystycznych (188 – w 2015 r., 87 – w 2016 r. oraz 542 – w 2017 r.), w tym:

- 151 koncertów (36 – w 2015 r. oraz 115 – w 2017 r.);
- 119 warsztatów (35 – w 2016 r. oraz 84 – w 2017 r.),
- 44 festiwalu (wszystkie w 2016 r.);
- 17 imprez plenerowych (wszystkie w 2017 r.);
- 486 odczytów, prelekcji i spotkań (152 – w 2015 r., 8 – w 2016 r. oraz 326 – w 2017 r.).

(dowód: akta kontroli tom II str. 1-39; tom IV str. 480-492)

W rocznych sprawozdaniach z działalności artystycznej Teatru, przekazanych do Urzędu Miasta st. Warszawy, wykazano zorganizowanie w badanym okresie:

- 531 przedstawień własnych w siedzibie Teatru (188 – w 2015 r., 172 – w 2016 r. oraz 171 – w 2017 r.);
- 35 występów poza siedzibą Teatru (8 – w 2015 r., 11 – w 2016 r. oraz 16 – w 2017 r., w tym 5 – za granicą);
- 139 przedstawień gościnnych innych teatrów w siedzibie Teatru (67 – w 2015 r., 51 – w 2016 r. oraz 21 – w 2017 r.);
- 1 352 innych wydarzeń, w tym: spektakli, warsztatów, koncertów, pokazów filmów, wykładów, festiwalu, itp. (231 – w 2015 r., 555 – w 2016 r. oraz 566 – w 2017 r.).

(dowód: akta kontroli tom I str. 519-527, tom II str. 103-115, 143-157, tom III str. 600-625)

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że różnice pomiędzy danymi podanymi w sprawozdaniach K-01 a danymi podawanymi w sprawozdaniach z działalności artystycznej przekazywanych Organizatorowi wynikają z odmiennego sposobu prezentacji danych w tych dokumentach. Np. w sprawozdaniu K-01 w dziale „Inne formy działalności” uwzględniane były wydarzenia, które były organizowane bezpośrednio przez Teatr. Nie uwzględniano natomiast wielu wydarzeń organizowanych we współpracy m.in. z fundacjami Strefa Wolnościowa oraz Mózg

¹⁷ Sprawozdania z działalności artystycznej i rozrywkowej.

Fundation, zgodnie z zawartymi umowami z dnia 27 października 2014 r. (Mózg Fundation) oraz z 14 sierpnia 2015 r. (Fundacja Strefa Wolnościowa). Wydarzenia te wpisują się w program działalności artystycznej, edukacyjnej i społecznej Teatru i stanowią jej dopełnienie, a także wynikają z „Koncepcji programowo-organizacyjnej Teatru”. W sprawozdaniu K-01 nie uwzględniono także wielu wydarzeń organizowanych w ramach Festiwalu Otwarta Ząbkowska, ponieważ spora część programu była tworzona przez partnerów Teatru.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 520-521)

Przedmiotem umowy z dnia 29 października 2014 r. zawartej pomiędzy Teatrem a Fundacją Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych Mózg Fundation było określenie zasad współpracy przy wspólnej organizacji wydarzeń artystycznych, takich jak spektakle, koncerty, warsztaty, organizowanych w siedzibie Teatru na scenie „Pracownia”. Teatr zobowiązał się m.in. do udostępnienia Fundacji sceny „Pracownia” celem organizacji wydarzeń. Fundacja zobowiązała się natomiast m.in. do przygotowania i realizowania programu artystycznego celem organizacji wydarzeń.

Przedmiotem umowy z dnia 14 sierpnia 2015 r. zawartej pomiędzy Teatrem a Fundacją Strefa Wolnościowa było określenie zasad dotyczących wynajmu przez Fundację pomieszczeń znajdujących się w Teatrze oraz ich wykorzystania do prowadzenia działalności gastronomicznej oraz artystyczno-edukacyjnej. Strony umowy zobowiązały się do współpracy przy planowaniu programów projektów artystycznych oraz edukacyjnych organizowanych wspólnie, bądź odrębnie, oraz do współpracy przy promowaniu działalności artystyczno-edukacyjnej prowadzonej w wynajmowanych przez Fundację pomieszczeniach.

(dowód: akta kontroli tom II str. 413-453)

Wyjaśniając przyczyny spadku liczby przedstawień własnych wystawianych przez Teatr w badanym okresie Dyrektor wskazał, że po objęciu stanowiska dyrektora Teatru, zgodnie ze złożoną Koncepcją programowo-organizacyjną, nastąpiła zarówno zmiana repertuaru, jak również samej idei prowadzenia Teatru. W tych latach działalność Teatru opierała się nie tylko na realizacji nowych premier, ale również zaczęto tworzyć szerokie zaplecze artystyczno-społeczne wokół nich i wokół samego Teatru jako instytucji publicznej, upowszechniającej kulturę, prowadzącej działalność edukacyjną i wspierającej działania organizacji pozarządowych. Te wszystkie działania pozwoliły na kompleksowe poszerzenie oferty artystycznej i były skierowane do szerokiego grona odbiorców, często dotychczas w Teatrze nieobecnych. Teatr zaczął pełnić szerszą rolę, która nie ograniczała się tylko do grania spektakli repertuarowych i stał się jedną z najważniejszych instytucji krzewienia szeroko pojętej kultury po tej stronie Miasta.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 473-479, 520-521)

2) Zgodnie z danymi podanymi w sprawozdaniach K-01 liczba widzów biorących udział w spektaklach organizowanych przez Teatr w poszczególnych latach badanego okres kształtowała się następująco: 2015 r. – 39 187; 2016 r. – 36 237; 2017 r. – 39 643, natomiast liczba uczestników innych form działalności artystycznej organizowanych przez Teatr kształtowała się następująco: w 2015 r. – 11 636; 2016 r. – 6 771; 2017 r. – 21 961.

(dowód: akta kontroli tom II str. 1)

Z danych ujętych w rocznych sprawozdaniach z działalności artystycznej Teatru, sporządzonych zgodnie z wytycznymi Organizatora wynika, że liczba osób biorących udział jako widzowie lub uczestnicy poszczególnych przedsięwzięć artystycznych organizowanych przez Teatr kształtowała się następująco w poszczególnych latach badanego okresu:

- przedstawienia własne w Teatrze: 28 653 - w 2015 r., 28 672 - w 2016 r. oraz 30 295 – w 2017 r.;
- występy poza siedzibą Teatru: 21 235 - w 2015 r., 2 345 - w 2016 r. oraz 4 626 – w 2017 r.);
- przedstawienia gościnne w Teatrze: 9 732 - w 2015 r., 5 850 - w 2016 r. oraz 2 458 – w 2017 r.;
- inne wydarzenia: 12 743 - w 2015 r., 26 151 - w 2016 r. oraz 25 727 - w 2017 r.

Znacznie wzrosła w badanym okresie frekwencja widzów¹⁸ na przedstawieniach własnych w Teatrze. W 2015 r. wyniosła ona 72,06%, w 2016 r. – 78,72%; a w 2017 r. – 90,93%. W 2015 r. najwyższa frekwencja na spektaklu wynosiła 115,32%¹⁹, a najniższa 37,22%²⁰, w 2016 r. najwyższa – 109,45%²¹, a najniższa – 47,30%²²; w 2017 r. najwyższa – 111,20%²³, a najniższa – 61,67%²⁴.

(dowód: akta kontroli tom II str. 103-115, 141-157, 337-342)

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że w przypadku spadku frekwencji na danym spektaklu podejmowano działania wspierające sprzedaż biletów i długofalową promocję, w tym m.in.: przysyłano informacje o spektaklu do kontrahentów i partnerów Teatru, prowadzono promocję w mediach społecznościowych, rozprowadzano specjalne ulotki informujące o spektaklu, organizowano wywiady z twórcami i medialne zapowiedzi, zamieszczano reklamy w prasie, przygotowywano specjalne oferty biletowe dla wybranych grup, ponadto zmieniano godziny grania spektaklu (testowano np. poranne godziny, próbowano grać spektakl ponad trzygodzinny wcześniej niż zazwyczaj np. o godz. 18.00). Dyrektor wyjaśnił również, że pewne spektakle, mimo spadku zainteresowania, wystawiano z innych względów, np.:

- niektóre spektakle mimo niższej frekwencji niż oczekiwana, prezentowały wysoką jakość artystyczną, proponowały nowatorskie rozwiązania teatralne, dawały szansę rozwoju młodym artystom lub wytworzeniu nowych form estetycznych (np. spektakl „Szczury”);
- niektóre przedstawienia, mimo słabszego oddźwięku wśród publiczności, były zapraszane na festiwale oraz konkursy polskie i zagraniczne, gdzie miały szansę na wyróżnienia czy nagrody, które zawsze dają spektaklowi niejako „drugie życie” – nagroda festiwalowa zazwyczaj sprawia, że tytułem zaczynają interesować się dodatkowi widzowie oraz mogą pojawić się kolejne zaproszenia dotyczące pokazów festiwalowych, czy gościnnych (np. spektakl „Wściekłość”);
- czasem spektakl, mimo zmniejszającego się zainteresowania i braku docenienia przez krytykę, pełnił ważną misję publiczną i/lub edukacyjną, był cennym głosem w ważnych sprawach społecznych czy politycznych (co wynikało z założeń koncepcji programowej), wpływał na dyskurs publiczny, przedstawiał w przystępny sposób problemy społeczne, nad którymi refleksja jest obowiązkiem instytucji publicznej, albo też był wypowiedzią w imieniu grup wykluczonych, czy dyskryminowanych lub dotyczył lokalnej społeczności i jego eksploatacja była wartościowa dla części widzów (np. spektakle „Praskie Si-Fi” i „Wietnam/Warszawa”).

(dowód: akta kontroli tom IV str. 518, 522-523)

¹⁸ Procentowy udział liczby widzów w liczbie miejsc dostępnych na widowni.

¹⁹ Przedstawienie teatralne pt. „Nieznosnie długie objęcia”, skierowane do młodych widzów od 15 roku życia (głównie uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, studenci i osoby w wieku 20-35 lat), w 2015 r. zostało zagrane sześć razy w grudniu (we wtorek, środę, czwartek i w sobotę o godz. 19.30 i w niedzielę o godz. 18.00). Przedstawienie premierowe odbyło się 11 grudnia 2015 r., a ostatnie przedstawienie zagrano 12 czerwca 2017 r. (wg stanu na koniec kontroli NIK spektakl ten był nadal w repertuarze Teatru).

²⁰ Przedstawienie teatralne pt. „Lokomotywa”, skierowane do młodych widzów od 5 roku życia (głównie dzieci wieku przedszkolnym i szkolnym – klasy 0-6 szkoły podstawowej), w 2015 r. zostało zagrane dwa razy w lutym (we wtorek i środę o godz. 10.00). Przedstawienie premierowe odbyło się 27 lutego 2013 r., a ostatnie przedstawienie zagrano 11 lutego 2015 r. (spektakl ten zdjęto z repertuaru Zarządzeniem Dyrektora Teatru nr 2/2015 z 12 lutego 2015 r.).

²¹ Przedstawienie teatralne pt. „Wściekłość”, skierowane do dorosłych widzów, w 2016 r. zostało zagrane siedem razy, w tym we wrześniu (w sobotę o godz. 19.15, w niedzielę o godz. 17.00 oraz we wtorek i środę o godz. 19.00) i w listopadzie (w piątek, sobotę i niedzielę o godz. 19.30). Przedstawienie premierowe odbyło się 24 września 2016 r., a ostatnie przedstawienie zagrano w 2018 r. (wg stanu na koniec kontroli NIK spektakl ten nadal był w repertuarze Teatru).

²² Przedstawienie teatralne pt. „Minimum”, skierowane do młodych widzów od 15 roku życia (głównie uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i studenci), w 2016 r. zostało zagrane dwa razy we wrześniu (w środę i czwartek o godz. 19.30). Przedstawienie premierowe odbyło się 17 kwietnia 2015 r., a ostatnie przedstawienie zagrano 29 września 2016 r. (wg stanu na koniec kontroli NIK spektakl ten był w repertuarze Teatru).

²³ Przedstawienie teatralne pt. „Klątwa” skierowane wyłącznie do widzów dorosłych, w 2017 r. zostało zagrane 27 razy, w tym w lutym (we wtorek, środę, czwartek i w sobotę o godz. 19.00 i w niedzielę o godz. 17.00), w marcu (w poniedziałek i sobotę o godz. 19.00 i w niedzielę o godz. 17.00), w kwietniu (w piątek, w sobotę o godz. 19.00 oraz w sobotę i niedzielę o godz. 17.00), w maju (w piątek, sobotę, niedzielę, poniedziałek, wtorek i środę o godz. 19.00) i w listopadzie (w sobotę i niedzielę o godz. 21.00, we wtorek, środę i czwartek o godz. 18.00). Przedstawienie premierowe odbyło się 18 lutego 2017 r., a ostatnie przedstawienie zagrano w 2018 r. (wg stanu na koniec kontroli NIK spektakl ten nadal był w repertuarze Teatru).

²⁴ Przedstawienie teatralne pt. „Lalka”, skierowane do młodych widzów od 15 roku życia (głównie dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, studenci i osób w wieku 20-35 lat oraz seniorów), w 2017 r. zostało zagrane trzy razy w marcu (w czwartek i piątek o godz. 19.00) i w kwietniu (w sobotę o godz. 19.00). Przedstawienie premierowe odbyło się 15 maja 2015 r., a ostatnie przedstawienie zagrano 1 kwietnia 2017 r. (wg stanu na koniec kontroli NIK spektakl ten nadal był w repertuarze Teatru).

3) Mierniki (wskaźniki) służące do oceny realizacji przez Teatr zadań w zakresie eksploatacji przedstawień w siedzibie tej jednostki, w tym wykorzystania dotacji podmiotowych otrzymanych od Organizatora, zamieszczone były w planach działalności merytorycznej Teatru (których wzory określił Organizator) przekazywanych do Urzędu Miasta st. Warszawy wraz z planami finansowymi na dany rok. Określono w nich planowane wielkości dotyczące liczby spektakli własnych w siedzibie Teatru, liczby widzów na spektaklach własnych w siedzibie, wartości dotacji w przeliczeniu na jednego widza, kosztów i przychodów z eksploatacji przedstawień.

Z przekazanych do Organizatora sprawozdań z wykonania planów działalności merytorycznej wynika, że w poszczególnych latach badanego okresu wykonanie zaplanowanych wielkości lub wartości ww. wskaźników kształtowało się następująco:

- 2015 r. - liczba spektakli własnych w siedzibie: plan – 270, wykonanie - 255; liczba widzów na spektaklach własnych w siedzibie: plan - 39 200, wykonanie - 38 385; wartość dotacji w przeliczeniu na jednego widza: plan - 199 zł, wykonanie - 203,08 zł; koszty eksploatacji: plan - 1 700,0 tys. zł, wykonanie - 1 548,4 tys. zł; przychody z eksploatacji: plan - 1 350,0 tys. zł, wykonanie - 1 131,2 tys. zł;
- 2016 r. - liczba spektakli własnych w siedzibie: plan – 270, wykonanie - 172; liczba widzów na spektaklach własnych w siedzibie: plan - 51 000, wykonanie – 28 672; wartość dotacji w przeliczeniu na jednego widza: plan – 162 zł, wykonanie - 288,59 zł; koszty eksploatacji: plan - 1 400,0 tys. zł, wykonanie - 1 258,3 tys. zł; przychody z eksploatacji: plan - 1 250,0 tys. zł, wykonanie - 888,3 tys. zł;
- 2017 r. - liczba spektakli własnych w siedzibie: plan – 113, wykonanie - 171; liczba widzów na spektaklach własnych w siedzibie: plan - 19 603, wykonanie - 30 295; wartość dotacji w przeliczeniu na jednego widza: plan - 457 zł, wykonanie - 295,75 zł; koszty eksploatacji: plan – 1 052 tys. zł, wykonanie - 1 571,5 tys. zł; przychody z eksploatacji: plan - 695,9 tys. zł, wykonanie – 1 063,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom I str. 267, 407, 498)

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że wysokość mierników planowana była na podstawie analizy danych z lat poprzednich oraz założeń programowych na następny rok. Brane były pod uwagę dane dotyczące spektakli własnych w siedzibie i ilości widzów z wykonania z dwóch poprzednich lat. Plan na 2015 r. został opracowywany na bazie danych za 2014 r., w którym istniała zupełnie inna oferta repertuarowa i była skierowana do innego odbiorcy. Od 2015 r. w Teatrze następowała wymiana repertuaru, zespołu artystycznego oraz profili działalności. Zmieniły się kierunki działań, z których wiele ukierunkowanych było nie tylko na granie spektakli repertuarowych. Zorganizowano wiele wydarzeń okołoteatralnych, takich jak wystawy, debaty, warsztaty, projekcje, performersy. Dało to możliwość pozyskania nowych odbiorców i zainteresowania ich uczestnictwem w wydarzeniach organizowanych przez teatr. Wszystkie te działania musiały wpłynąć na ograniczenie liczby własnych spektakli granych na scenie Teatru na rzecz pozostałych wydarzeń. Celem tych działań było przede wszystkim osiągnięcie wskaźników dotyczących zachowania trwałości rezultatu projektu unijnego „Przebudowa i modernizacja budynku Teatru Powszechnego”, obligujących Teatr do organizacji sześciu premier w roku oraz osiągnięcia wskaźnika 51 000 osób odwiedzających Teatr, co wymagało poszerzenia oferty. Głównie z tej przyczyny nie osiągnięto ww. mierników. W planie na 2016 r. błędnie przyjęto wskaźnik wynikający z projektu unijnego dotyczący liczby widzów na poziomie 51 000.

Wyjaśniając przyczyny zaplanowania w 2017 r. mniejszej liczby spektakli własnych w siedzibie Teatru niż w latach poprzednich, Dyrektor wskazał, że w 2017 r. biorąc pod uwagę analizy danych z lat 2015-2016, obniżono liczbę planowanych spektakli repertuarowych, jak i liczbę widzów biorących w nich udział. Teatr w tym roku zaplanował realizację kilka dużych projektów okołoteatralnych, które angażowały zarówno przestrzeń Teatru, jak i zasoby ludzkie, takich jak m.in. jak Forum Przyszłości Kultury oraz Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży Korczak. W związku z licznymi zaproszeniami, Teatr prezentował także swoje produkcje poza Warszawą, w szczególności na festiwalach w Polsce i za granicą.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 472-473, 476-479)

Teatr zobowiązany był do osiągnięcia co roku wskaźników rezultatu dotyczących 51 000 osób odwiedzających oraz przygotowania co roku sześciu nowych ofert programowych w zakresie

kultury, w ramach zachowania trwałości projektu dofinansowanego ze środków unijnych, pt. „Przebudowa i modernizacja Teatru Powszechnego w Warszawie”.

Jak wynika z oświadczeń w tym zakresie przesłanych przez Dyrektora Teatru do Urzędu Miasta st. Warszawy, liczba osób odwiedzających Teatr w poszczególnych latach badanego okresu kształtowała się następująco: 2015 r. - 51 128, 2016 r. - 60 673, 2017 r. - 58 480, natomiast liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury wyniosła w tych latach odpowiednio: 8, 7 i 9.

(dowód: akta kontroli tom II str. 326-336)

W umowie zawartej 25 marca 2014 r. z Organizatorem, Dyrektor zobowiązany został do tworzenia sezonowych planów repertuarowych Teatru, z uwzględnieniem konieczności wykonania w każdym sezonie, co najmniej 5 premier oraz 250 przedstawień, a także osiągnięcia wskaźnika 51 000 uczestników wydarzeń kulturalnych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 7-9)

Dyrektor nie przedkładał w badanym okresie Urzędowi Miasta st. Warszawy informacji lub sprawozdań z wykonania tych zobowiązań.

Dyrektor wyjaśnił m.in., że Organizator nie żądał przedkładania takich danych, poprzestając na sprawozdaniach sporządzanych w układzie rocznym.

Według wyliczeń dokonanych przez Dyrektora na potrzeby niniejszej kontroli w sezonie 2015/2016 (tj. od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r.) Teatr zrealizował ogółem 334 różnego rodzaju przedstawienia, natomiast w kolejnym sezonie 2016/2017 (tj. od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2017 r.) 260 przedstawień. W wyliczeniach tych Dyrektor uwzględnił zarówno spektakle własne Teatru w siedzibie i poza siedzibą, jak i spektakle gościnne, otwarte próby generalne oraz spektakle zaliczane w sprawozdaniach do innych wydarzeń.

Dyrektor wyjaśnił, iż Organizator nie określił w umowie rodzaju przedstawień, dlatego w ww. wyliczeniach uwzględnił spektakle znajdujące się w różnych grupach sprawozdania z działalności artystycznej, sporządzanym w układzie rocznym.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 517, 519-220)

Teatr nie stosował zrównoważonej karty wyników do oceny efektywności realizacji zadań.

Dyrektor w wyjaśnieniach w tej sprawie wskazał m.in., że Teatr nie wykorzystuje do mierzenia efektywności zrównoważonej karty wyników, ponieważ Organizator nie nałożył takiego obowiązku. Na użytek własny Teatr prowadził miesięczną sprawozdawczość dotyczącą analizy przychodów i kosztów oraz frekwencji spektakli repertuarowych. Na podstawie analizy danych wynikających z tej sprawozdawczości podejmowane były decyzje dotyczące m.in. zwiększenia działań promujących dany tytuł lub o ograniczeniu jego eksploatacji ze względów finansowych.

W wyjaśnieniach dotyczących czynników negatywnie wpływających na zakres i efektywność prowadzonej działalności merytorycznej Dyrektor wskazał, że w Teatrze prowadzony jest rejestr ryzyka, czyli zdarzeń mogących mieć negatywny wpływ na efektywność działalności merytorycznej. W latach 2015-2017 nie wystąpiły takie zdarzenia, które mogłyby doprowadzić do nierealizowania wyznaczonych celów, dlatego też nie prowadzono działań naprawczych.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 472-473, 476-477, 493, 496)

Teatr przeprowadzał w badanym okresie analizę ryzyka w sprawie osiągnięcia wskaźników (mierników) wyznaczonych dla poszczególnych celów/zadań (dotyczących m.in. przygotowania określonej liczby premier w roku, zapewnienia określonej ilości widzów), której wyniki przedstawiane były w raporcie rocznym. Raporty te zawierały informacje dotyczące m.in. poziomu ryzyka dla danego zadania/celu, prawdopodobieństwa jego wystąpienia, materializacji ryzyka w roku którego dotyczył raport, działań podjętych oraz planowanych do podjęcia w celu uniknięcia materializacji ryzyka.

(dowód: akta kontroli tom III str. 634-648)

4) Jak wynika z planów repertuarowych oraz sprawozdań z realizacji zadań, oferta programowa Teatru skierowana była do różnych grup odbiorców (m.in. do rodzin, dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym, młodzieży, studentów, nauczycieli, seniorów, społeczności lokalnej i wykluczonej społecznie). Poza spektaklami obejmowała ona również różnego rodzaju działania edukacyjne, polegające na organizowaniu m.in. warsztatów teatralnych, warsztatów do spektakli, debat oraz wycieczek po Teatrze.

Przykładowo do młodych widzów od 14 roku życia adresowany był spektakl pt. „Iwona księżniczka z Burbona”, po którym organizowane były spotkania na temat problemów w nim poruszonych. Do rodzin skierowany był projekt pn. „Rodzina w teatrze”, przewidujący, że w czasie oglądania przez rodziców spektaklu teatralnego, ich dzieci biorą udział w warsztatach prowadzonych w Teatrze przez artystów i animatorów. Dla nauczycieli/edukatorów przygotowano oferty dotyczące organizacji warsztatów, konferencji metodycznych wokół spektakli oraz udziału w tzw. premierach belferskich, w ramach których niedługo po oficjalnej premierze spektaklu mieli oni możliwość obejrzenia przedstawienia, wzięcia udziału w spotkaniu z twórcami oraz zapoznania się z zeszytami metodycznymi zawierającymi scenariusze lekcji do poszczególnych przedmiotów.

Teatr przekazywał informacje o ofercie edukacyjnej poprzez stronę internetową²⁵, drogą mailową, telefoniczną. Informacje o działaniach edukacyjnych pojawiły się też w drukowanym repertuarze i w „Informatorze Edukacyjnym”.

(dowód: akta kontroli tom II str. 103-115, 146-157, 337-387; tom III str. 434-487, 522-625; tom IV str. 5-15, 29, 31-257)

5) Oględziny przeprowadzone przez kontrolerów NIK w dniu 28 lutego 2018 r. wykazały, że budynek użytkowany przez Teatru oraz teren przed tym obiektem dostosowane zostały do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ustalono m.in., że:

- na parkingu Teatru wydzielono miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych;
- drzwi wejściowe, windy oraz pochylnia prowadząca do szatni Sceny Dużej umożliwiły swobodne poruszanie się na wózku inwalidzkim;
- tablice przyzywowe i przyciski przy windach miały dodatkowe oznakowanie w alfabecie Braille’a;
- na widowni Sceny Dużej i Małej wyznaczono miejsca dla osób z dysfunkcją ruchu;
- w budynku Teatru znajdowały się trzy toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- Teatr posiadał 20 urządzeń do audiodeskrypcji oraz 10 przenośnych pętli indukcyjnych, współpracujących z aparatami słuchowymi do dyspozycji osób niedowidzących i niedosłyszących.

W budynku Teatru nie stworzono udogodnień dla rodzin z małymi dziećmi, tj. pomieszczeń przystosowanych do przewijania niemowląt oraz wydzielonych miejsc do pozostawiania wózków dziecięcych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 392-397)

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że oferta programowa tej instytucji jest skierowana do dzieci powyżej piątego roku życia. Teatr nie zapewnia opieki dzieciom, które nie są samodzielne. Warsztaty prowadzone w ramach projektu „Rodzina w teatrze” adresowane są do dzieci, które mogą wziąć czynny udział w zajęciach. Teatr nie posiada oferty dla matek z małymi dziećmi i nie zamierza w przyszłości rozwijać swoich działań w tym kierunku.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 425)

6) Teatr wykorzystywał elektroniczne narzędzia do wspomagania wykonywanych zadań m.in. w zakresie:

- informowania o ofercie (przy wykorzystaniu strony internetowej²⁶, serwisu internetowego, Newslettera/maillingów, plakatów/wyświetlaczy elektronicznych, informatorów²⁷, Facebooka, Tweetera);
- zarządzania sprzedażą biletów (przy wykorzystaniu elektronicznego systemu służącego do zarządzania sprzedażą i rezerwacją biletów).

Nie stosował natomiast w tym zakresie narzędzi w postaci aplikacji na smartfony i tablety. Ponadto Teatr prowadził wewnętrzne bazy danych (np. danych teleadresowych odbiorców), dygitalizował zdjęcia, programy, plakaty z wydarzeń artystycznych Teatru dla potrzeb archiwizacyjnych i udostępniania na zewnątrz.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 30, 420)

²⁵ Zakładka Edukacja dostępna pod adresem <http://www.powszechny.com/edukacja.html>.

²⁶ www.powszechny.com.

²⁷ Np. ekrany przy domach centrum, ekrany wielkoformatowe przy Metro Świętokrzyska.

Wyjaśniając przyczyny nie stworzenia własnej aplikacji na smartfony i tablety do sprzedaży biletów Dyrektor Teatru wskazał, że spowodowane było to wysokimi kosztami takiego rozwiązania. W latach 2015-2016 prowadzono sprzedaż biletów przez zewnętrzną aplikację, co miało być testem funkcjonalności takiego rozwiązania. Okazało się, że dużo lepiej sprawdzała się sprzedaż biletów przez stronę internetową Teatru, która ma połączenie z systemem służącym do zarządzania sprzedażą i rezerwacją biletów. Zakup biletów przez stronę Teatru był możliwy także z poziomu urządzeń mobilnych. Teatr prowadził także sprzedaż poprzez dodatkowe zewnętrzne kanały: e-bilet, Eventim i e-wejściówki, co w ocenie Dyrektora, w wystarczającym stopniu uzupełniało sprzedaż biletów przez stronę internetową oraz tradycyjną w kasie biletowej.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 1-2, 17-18, 414-419)

Teatr prowadził w badanym okresie zróżnicowaną politykę cenową adresowaną do osób indywidualnie odwiedzających Teatr, zorganizowanych grup, uczniów, studentów, seniorów. Oferta obejmowała m.in. bilety normalne, ulgowe, grupowe, specjalne, pracownicze, otwarte²⁸ oraz zniżki dla studentów i seniorów w określonych dniach. W ramach prowadzonej polityki cenowej honorowane były m.in.:

- Karta dużej rodziny, uprawniająca do zakupu biletów normalnych w cenie ulgowej (dla osób dorosłych) oraz zakup biletów w cenie 25 zł (dla dzieci i młodzieży uczącej się),
- Karta Warszawiaka, uprawniająca do zakupu biletu normalnego z 10% zniżką²⁹.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 26-28, 272-274, 292-304)

Osoby odwiedzające Teatr miały możliwość zakupu w Kasie różnego rodzaju materiałów promocyjnych, w tym m.in. plakatów, toreb i koszulek z logotypem Teatru, programów spektakli, publikacji okolicznościowych. Miały również możliwość skorzystania z usług gastronomicznych świadczonych w kawiarni prowadzonej przez Fundację Strefa Wolnościowa na podstawie umowy najmu zawartej z Teatrem.

(dowód: akta kontroli tom II str. 417-453; tom IV str. 18-19, 258-270)

Dyrektor wyjaśnił, że Teatr celem zachęcenia widzów do odwiedzin podejmował szereg działań w ramach tzw. „rozwoju widowni³⁰”, obejmujących m.in.:

- intensyfikację współpracy ze studentami (m.in. poprzez kontakt z większą grupą kół naukowych, samorządów i organizacji studenckich, organizację wizyt w Teatrze sprofilowanych pod kątem tematyki koła naukowego, realizowanego projektu);
- współpracę z nauczycielami i pedagogami (w tym celu m.in. tworzona była baza nauczycieli zainteresowanych ścisłą współpracą z Teatrem, rozpowszechnianie były wśród nauczycieli i pedagogów informacje o ofercie edukacyjnej Teatru);
- docieranie z ofertami do nowych grup we współpracy z zakładami pracy, organizacjami pozarządowymi;
- rozszerzanie oferty repertuarowej (m.in. o różnego rodzaju wydarzenia kulturalne: koncerty, debaty, czytania, warsztaty, itd.);
- prowadzoną politykę sprzedażową biletów.

Teatr identyfikuje spośród odbiorców swojej oferty przedstawicieli społeczności lokalnej poprzez statystyki sprzedaży biletów ze zniżką dla osób posiadających kartę stałego klienta Centrum Wileńska. Dzięki współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami (m.in. Muzeum Warszawskiej Pragi, Domem Sąsiedzkim „Szmulowizna”, Fundacją Zmiana) oraz udziałowi w różnego rodzaju przedsięwzięciach lub wydarzeniach (takich m.in. jak Festiwal „Otwarta Ząbkowska”), Teatr ma stały kontakt z grupami odbiorców będących sąsiadami Teatru, bada ich potrzeby, zacieśnia współpracę, dopasowuje wydarzenia do ich potrzeb.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 19-22, 119-129)

Teatr zbierał informację o frekwencji na poszczególnych przedstawieniach i premierach oraz liczbie osób biorących udział w różnego rodzaju wydarzeniach artystyczno-kulturalno-edukacyjnych organizowanych lub współorganizowanych. Dane te (zawierające informacje

²⁸ Umożliwiający obejrzenie wybranego spektaklu w dowolnym terminie.

²⁹ Oferta nie dotyczyła przedstawień gościnnych, premierowych i specjalnych.

³⁰ Długofalowy i kompleksowy proces stawiający widza w centrum codziennych działań całego Teatru. Ma on za zadanie aktywizować społeczność wokół działań teatralnych i okołoteatralnych, budować relacje z publicznością, animizować i rozwijać jej zainteresowania. Przy czym ważna jest zarówno dbałość o dotychczasową publiczność, jak i świadome docieranie do nowych odbiorców.

o preferencjach uczestników) były wykorzystywane zarówno na potrzeby sprawozdawcze, jak i na potrzeby własne Teatru, związane z zarządzaniem ofertą repertuarową.

(dowód: akta kontroli tom II str. 1-115, 158-173, 177-336, 476-477)

Dyrektor Teatru w wyjaśnieniach dotyczących sposobu zbierania i analizowania przez Teatr informacji o oczekiwaniach/preferencjach odbiorców, wskazał m.in., że jednostka ta korzysta z różnych wyników badań dotyczących potrzeb kulturalnych i kompetencji widzów oraz bezpośrednio mieszkańców Pragi Południe, np. z badań Urzędu Miasta st. Warszawy, których wyniki przedstawiane są w raportach pt. „*Publiczność warszawskich instytucji kultury*” oraz „*Znajomość instytucji kultury wśród mieszkańców Warszawy*”. Z uwagi na fakt, iż Teatr korzysta z ww. raportów, które pozwalają poznać m.in. preferencje widzów dotyczących oferty programowej Teatru, nie przeprowadzano ankiet wśród swoich widzów. Teatr na bieżąco monitoruje oddźwięk medialny swoich działań dzięki raportom Instytutu Monitorowania Mediów oraz frekwencję (m.in. poprzez wykonywanie raportów podsumowujących sprzedaż biletów w danym miesiącu). Dział promocji Teatru dokonuje bieżącej ewaluacji działań promocyjnych poprzez analizę ww. raportów. Pozwala to na bliższe poznanie oczekiwań i możliwości obecnych i potencjalnych widzów oraz dopasowanie oferty w taki sposób, aby każdy mógł stać się jej odbiorcą. Analizy te nie są udokumentowane, ponieważ planowane działania mające na celu zwiększenie frekwencji są ustalane na spotkaniach z dyrekcją, które średnio odbywają się raz w tygodniu.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 2, 22, 307-373)

7) Teatr podejmował w badanym okresie różnorodne działania mające na celu niwelowanie barier kompetencyjnych i finansowych w dostępie do oferty kulturalnej, szczególnie w stosunku do osób narażonych na wykluczenie. Temu celowi służył m.in. udział w latach 2015-2017 w przedsięwzięciach pn. „Tydzień kultury bez Barrier”, „Warszawski Festiwal Kultury bez Barrier” jak i organizacja „Dni Seniora” i „studenckich wtorków/śród”. Pozytywnie rozpatrywał prośby różnego rodzaju organizacji i instytucji, dotyczące umożliwienia udziału w spektaklach na preferencyjnych warunkach osobom zagrożonym wykluczeniem, m.in. podopiecznym domów poprawczych oraz ośrodków pomocy społecznej, więźniom, osobom chorym, ubogim i niepełnosprawnym, oferując bilety w specjalnych cenach (1, 5, 10 zł).

(dowód: akta kontroli tom IV str. 2, 8-9, 17, 22, 56-117, 130-152, 399-403)

W latach 2015-2017 Teatr nie składał wniosków do MKiDN o przyznanie dofinansowania na realizację projektów w ramach programu „Kultura Dostępna”.

Uczestniczył natomiast w tym okresie w wydarzeniach, pn.: „*bilet za 250 groszy*” (w 2015 r.); „*bilet za 400 groszy*” (w 2016 r.) i „*bilet za 500 groszy*” (w 2017 r.), współfinansowanych przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego (objętych dofinansowaniem ze środków MKiDN w ramach kolejnych edycji programu „Kultura Dostępna”). W latach 2015-2017 udział w wydarzeniach zorganizowanych przez Teatr wzięło ogółem 588 osób.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 2, 25-26, 384-403)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Teatrze podejmowano wszystkie aktywności wskazane w Statucie. Oferta programowa była dostosowywana do potrzeb różnych grup odbiorców, w tym do szkół i placówek oświatowych. Do mierzenia efektywności swoich działań, w Teatrze wykorzystywano mierniki określone m.in. w planach działalności merytorycznej na dany rok. Budynek wykorzystywany przez Teatr do prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej był przygotowany do obsługi osób niepełnosprawnych. W Teatrze wprowadzono i stosowano różnego rodzaju procedury i środki techniczne wspomagające realizację zadań.

3. Wydatkowanie środków na prowadzenie działalności kulturalnej

1) W latach 2015 i 2017 Teatr uzyskał ujemne wyniki finansowe, których wysokość kształtowała się odpowiednio: 89,8 tys. zł netto oraz 313,1 tys. zł netto. W 2016 r. Teatr uzyskał natomiast dodatni wynik finansowy w wysokości 226,6 tys. zł netto.

(dowód: akta kontroli tom II str. 398)

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że przyczyną ujemnego wyniku finansowego w 2015 r. była wymiana repertuaru Teatru. Ponieważ stare spektakle przynosiły coraz większe straty podjęto decyzję o wymianie repertuaru, co wiązało się również z większymi nakładami finansowymi. Odnosząc się do wyników finansowych w następnych latach Dyrektor wskazał, że część wydatków poniesionych w 2016 r. w kwocie 136,2 tys. zł (ujęta na koniec tego roku w międzyokresowych rozliczeniach kosztów), rozliczona została w koszty działalności Teatru w 2017 r., co miało wpływ na poprawę wyniku finansowego Teatru w 2016 r. kosztem wyników finansowego tej jednostki w 2017 r. Ponadto wpływ na wynik finansowy w 2017 r. miał fakt poniesienia w tym roku wydatków w kwocie 30,0 tys. zł na realizację projektu współfinansowanego przez fundację, których zwrot otrzymano w marcu 2018 r., po zaakceptowaniu rozliczenia dotacji.

Dyrektor wskazał również, że zysk bilansowy nie zawsze jest odzwierciedleniem rzeczywistej sytuacji finansowej Teatru, najważniejsza jest płynność finansowa, a ta nie była nigdy zagrożona.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 493, 498)

Przychody Teatru w badanym okresie kształtowały się następująco: 2015 r. - 11 673,5 tys. zł, 2016 r. - 13 266,9 tys. zł; 2017 r. - 14 204,1 tys. zł.

Źródłem finansowania działalności Teatru były przede wszystkim dotacje podmiotowe otrzymane od Organizatora³¹ oraz dotacje celowe otrzymane na realizację zadań i programów³² stanowiące w badanym okresie łącznie³³ odpowiednio 71,2%, 73,8% i 72,5% przychodów ogółem. Pozostałymi źródłami finansowania działalności były m.in. przychody ze sprzedaży biletów, programów i plakatów, usług i reklam oraz ryczałtowej sprzedaży spektakli³⁴, których udział w przychodach ogółem wynosił łącznie odpowiednio: 11,4%; 10,3% i 15,7%. Udział przychodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych³⁵ w przychodach ogółem wynosił: 1,4% - w 2015 r. i 2016 r. oraz 1,0% - w 2017 r.

Ponadto w okresie objętym kontrolą przychody powiększały kwoty przypisane z tytułu tzw. amortyzacji równoległej środków trwałych³⁶, w następującej wysokości: 2015 r. - 1 768,3 tys. zł, 2016 r. - 1 879,8 tys. zł i 2017 r. - 1 442,3 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 15,1%, 14,2% i 10,2% przychodów ogółem.

(dowód: akta kontroli tom II str. 398-399, 401)

Koszty działalności Teatru kształtowały się w badanym okresie następująco: 2015 r. - 11 761,7 tys. zł, 2016 r. - 13 039,0 tys. zł, w 2017 r. - 14 516,3 tys. zł. We wszystkich latach badanego okresu były one niższe od kosztów planowanych, które ustalono w następującej wysokości: 2015 r. - 11 896,0 tys. zł; 2016 r. - 13 114,8 tys. zł; 2017 r. - 14 583,4 tys. zł.

Głównymi ich składnikami były koszty z tytułu:

- wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń (5 533,0 tys. zł, 5 540,8 tys. zł, 6 113,4 tys. zł), stanowiące w badanym okresie odpowiednio 47,0%, 42,5% i 42,1% kosztów ogółem;
- utrzymania obiektu (701,3 tys. zł, 719,2 tys. zł, 722,3 tys. zł), stanowiące odpowiednio 6,0%, 5,4% i 5,0% kosztów ogółem;
- amortyzacji (1 864,5 tys. zł, 1 972,5 tys. zł, 1 512,8 tys. zł), stanowiące odpowiednio 15,9%, 15,1% i 10,4% kosztów ogółem;

³¹ Których wysokość kształtowała się następująco: 2015 r. - 7 795,2 tys. zł, 2016 r. - 8 274,5 tys. zł, 2017 r. - 8 959,8 tys. zł.

³² Których wysokość kształtowała się następująco: 2015 r. - 516,9 tys. zł, 2016 r. - 1 518,2 tys. zł, 2017 r. - 1 341,5 tys. zł.

³³ W 2015 r. - 8 312,1 tys. zł, w 2016 r. - 9 792,7 tys. zł, w 2017 r. - 10 301,3 tys. zł.

³⁴ W 2015 r. - 1 324,9 tys. zł, w 2016 r. - 1 364,4 tys. zł, w 2017 r. - 2 221,7 tys. zł.

³⁵ W 2015 r. - 166,3 tys. zł, w 2016 r. - 191,6 tys. zł, w 2017 r. - 142,0 tys. zł.

³⁶ Kwoty dotacji otrzymanych na sfinansowanie wydatków inwestycyjnych, zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów, przeksięgowywane stopniowo na pozostałe przychody operacyjne równoległe do dokonywanych odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych sfinansowanych z tego źródła.

- bezpośrednio związane z prowadzeniem działalności artystycznej (3 192,6 tys. zł, 4 058,3 tys. zł, 5 051,8 tys. zł)³⁷, stanowiące odpowiednio 27,1%, 31,1% i 34,8% kosztów ogółem.

Pozostałe koszty stanowiły m.in. koszty administracji/zarządu oraz usług prawniczych, doradczych, informatycznych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 398-399)

Wg stanu na koniec poszczególnych lat okresu objętego kontrolą Teatr nie posiadał zobowiązań wymagalnych. Posiadał natomiast należności wymagalne, których wysokość wg sprawozdań Rb-N kształtowała się następująco wg stanu na koniec roku: 2015 r. – 17,3 tys. zł; 2016 r. – 15,9 tys. zł; 2017 r. – 6,6 tys. zł.

Spośród ww. należności pomimo podejmowanych działań do czasu zakończenia niniejszej kontroli Teatr nie wyegzekwował kwoty 14,9 tys. zł. Całość tych należności została spisana przez Teatr w straty. W 2016 r., w związku z oddaleniem przez Sąd wniosku o nadanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności, Teatr odpisał w straty należność w kwocie 12,3 tys. zł, z tytułu zaległości w zapłacie w 2013 r. za dzierżawę pomieszczeń bufetowych. W 2017 r., po konsultacji z kancelarią prawną i analizie kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, które Teatr musiałby ponieść, aby ściągnąć zaległe należności, zdecydowano o wpisaniu w straty nieuregulowanych należności z I kw. 2015 r. w stosunku do dwóch podmiotów w kwocie ogółem 2,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom II str. 398, 454-465; tom IV str. 426, 433-471)

2) W badanym okresie ponoszone przez Teatr koszty bezpośrednio związane z prowadzeniem działalności artystycznej stosunkowo szybko rosły. W 2016 r., były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 865,7 tys. zł, tj. o 27,1%, a w 2017 r. – o 993,5 tys. zł, tj. o 24,5%. Wynikało to ze wzrostu poszczególnych rodzajów kosztów ponoszonych w tym zakresie, których wysokość w badanym okresie kształtowała się następująco:

- koszty wynagrodzeń bezosobowych i honoraria: 2015 r. - 1 901,1 tys. zł; 2016 r. - 2 052,0 tys. zł; 2017 r. - 2 665,5 tys. zł;
- koszty materiałów i usług dotyczących działalności artystycznej: 2015 r. - 1 080,9 tys. zł; 2016 r. - 1 788,7 tys. zł; 2017 r. - 1 990,2 tys. zł w 2017 r.;
- koszty reklam i promocji: 2015 r. - 210,6 tys. zł; 2016 r. - 217,6 tys. zł; 2017 r. - 396,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom II str. 398)

Plany finansowe opracowywane przez Teatr, przy wykorzystaniu wzorów opracowanych przez Urząd Miasta st. Warszawy (załączniki nr 1 i 2), nie zawierały informacji o planowanych kosztach prowadzenia działalności artystycznej ogółem. W planach z działalności merytorycznej (sporządzanych wg wzoru określonego w załączniku nr 2), zamieszczano, o czym była mowa wyżej, informacje dotyczące m.in. planowanych w danym roku premier, z określeniem kosztów przygotowania oraz jednostkowych kosztów i przychodów z eksploatacji. W dodatkowych załącznikach Teatr podawał bardziej szczegółowe informacje o każdej z planowanych premier, obejmujące m.in. strukturę kosztów przygotowania premiery (z podziałem na koszty wynagrodzeń twórców przedstawienia, koszty budowy scenografii, pozostałe koszty), liczbę planowanych przedstawień w danym roku oraz planowany wynik finansowy z eksploatacji przedstawienia w roku jego premiery.

(dowód: akta kontroli tom I str. 170-200, 206-225, 264-277, 306-323, 332-380, 402-413, 442-472, 494-500, 532-534)

W wyniku badania faktycznej realizacji tych planów w odniesieniu do trzech wybranych losowo premier, po jednej z każdego roku objętego kontrolą (tj. przedstawień: „Lalka”, „Juliusz Cezar” oraz „Chłopi”, które wystawiono po raz pierwszy odpowiednio 15 maja 2015 r., 23 stycznia 2016 r. oraz 17 maja 2017 r.), stwierdzono m.in., że:

- we wszystkich ww. przypadkach koszty poniesione przez Teatr na przygotowanie premiery spektaklu okazały się wyższe od planowanych³⁸;

³⁷ Obejmujące koszty wynagrodzeń bezosobowych i honorariów za realizację wydarzeń artystycznych, koszty materiałów i usług dotyczących działalności artystycznej oraz koszty reklam i promocji.

³⁸ Planowane i faktyczne koszty przygotowania premiery kształtowały się w tych przypadkach następująco: spektakl „Lalka” – plan pierwotny - 182,0 tys. zł, plan po zm. - 179, tys. zł, wykonanie 198,5 tys. zł; spektakl „Juliusz Cezar” – plan pierwotny i plan

- we wszystkich ww. przypadkach średnie koszty eksplantacji przez Teatr jednego przedstawienia były wyższe od planowanych³⁹;
- w dwóch przypadkach średnie przychody z eksploatacji przez Teatr jednego przedstawienia okazały się niższe od planowanych⁴⁰;
- we wszystkich ww. przypadkach liczba zorganizowanych przedstawień spektaklu w roku jego premiery była niższa od planowanej⁴¹;
- we wszystkich ww. przypadkach uzyskane wyniki finansowe z eksploatacji przedstawień były niższe od planowanych⁴².

(dowód: akta kontroli tom I str. 175, 177, 211, 213, 225, 267, 271, 309-310, 407-408, 447, 450, 471, 498)

Dyrektor Teatru, odnosząc się do ww. danych, wyjaśnił m.in., że koszty realizacji poszczególnych premier zależą w szczególności od pomysłu inscenizacyjnego realizatorów spektaklu, założeń dotyczących rozmiarów oraz skomplikowania technologicznego budowy scenografii, a także ilości kostiumów niezbędnych do wyprodukowania lub zakupu. Koszty te prognozowane były podczas rozmów przeprowadzanych z twórcami spektakli. Teatr każdorazowo w ramach przygotowywania Planów przeprowadzał w formie roboczej analizę bilansowania eksploatacji danego tytułu oraz kosztów produkcji na bazie obliczeń szacunkowych, której jednakże nie zachował, albowiem Organizator nigdy tego nie wymagał. Wielkość planowanych przychodów Teatr wyliczał na podstawie wielkości widowni, ceny biletu oraz planowanej frekwencji. Wyliczenia te nie były dokumentowane. Przy spektaklach małoobsadowych z niewielką scenografią oraz niskim zużyciem rekwizytów scenicznych, możliwe było większe pokrycie kosztów eksploatacji danego spektaklu z jego przychodów, aniżeli w przypadku spektakli z dużą obsadą i okazałą dekoracją. Przychód musiał zakładać cenę biletu dostępną dla widza, a nie określającą zysk. Celem statutowym Teatru, jako niekomercyjnej instytucji publicznej, było krzewienie kultury dostępnej dla szerokiej rzeszy publiczności, a decyzje o realizacji poszczególnych tytułów były uzależnione bardziej od względów artystycznych, aniżeli ekonomicznych. Zakładane zyski lub ewentualne straty z przedstawienia miały charakter szacunkowy. W przypadku omawianych spektakli osiągnięte wyniki finansowe wynikały z ilości występujących w tych spektaklach aktorów oraz osób zaangażowanych (statyści w spektaklu „Chłopi”), dodatkowej obsługi technicznej (w spektaklu „Juliusz Cezar”), liczby miejsc na widowni. Także pułap cen biletów nie pozwalał na osiąganie wysokich przychodów. Koszty trzech wymienionych premier uległy zwiększeniu w stosunku do pierwotnych szacunków również z powodu rozszerzania koncepcji artystycznej przez reżyserów spektakli. Tworzenie sztuki jest procesem o nie do końca przewidywalnym rezultacie. Spektakle, które były drogie w eksploatacji i grane w siedzibie Teatru przynosiły straty, mimo wysokich walorów artystycznych, były zapraszane na festiwale przynosząc splendor i nagrody dla twórców i Teatru. Takim przykładem może być spektakl „Chłopi”.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 494-495, 500-501)

Planując wdrożenie do realizacji ww. trzech spektakli, Teatr nie określił okresu ich wystawiania, jak i liczby i struktury wiekowej odbiorców. Nie określił również ryzyka niepowodzenia tych przedsięwzięć.

---

po zm. - 160,0 tys. zł, wykonanie - 169,5 tys. zł; spektakl „Chłopi” - plan pierwotny 250,0 tys. zł, plan po zm. - 264,3 tys. zł, wykonanie - 266,4 tys. zł.

³⁹ Planowane i faktyczne średnie koszty eksploatacji jednego przedstawienia kształtowały się w tych przypadkach następująco: spektakl „Lalka” - plan pierwotny i plan po zm. - 7,0 tys. zł, wykonanie 11,3 tys. zł; spektakl „Juliusz Cezar” - plan pierwotny i plan po zm. - 6,0 tys. zł, wykonanie - 8,2 tys. zł; spektakl „Chłopi” - plan pierwotny 9,0 tys. zł, plan po zm. - 12,0 tys. zł, wykonanie - 15,4 tys. zł.

⁴⁰ Planowane i faktyczne średnie przychody z eksploatacji jednego przedstawienia kształtowały się w tych przypadkach następująco: spektakl „Lalka” - plan pierwotny i plan po zm. 9,0 tys. zł, wykonanie 10,7 tys. zł; spektakl „Juliusz Cezar” - plan pierwotny i plan po zm. - 10,0 tys. zł, wykonanie - 7,9 tys. zł; spektakl „Chłopi” - plan pierwotny 9,0 tys. zł, plan po zm. - 8,0 tys. zł, wykonanie - 6,3 tys. zł.

⁴¹ Planowane i faktyczne wielkości dotyczące liczby przedstawień w roku kształtowały się w tych przypadkach następująco: spektakl „Lalka” - plan pierwotny i plan po zm. - 20, wykonanie 15; spektakl „Juliusz Cezar” - plan pierwotny i plan po zm. - 25, wykonanie - 20; spektakl „Chłopi” - plan pierwotny i plan po zm. - 20, wykonanie - 9.

⁴² Planowane i faktyczne wyniki z eksploatacji przedstawień w roku premiery spektaklu kształtowały się w tych przypadkach następująco: spektakl „Lalka” - plan pierwotny i plan po zm. - zysk w wysokości 400 tys. zł, wykonanie - strata w wysokości 8,6 tys. zł; spektakl „Juliusz Cezar” - plan pierwotny i plan po zm. - zysk w wysokości 100,0 tys. zł, wykonanie - strata w wysokości 7,3 tys. zł; spektakl „Chłopi” - plan pierwotny - 0,0 tys. zł (brak straty i zysku), plan po zm. - strata 80,0 tys. zł, wykonanie - strata 81,5 tys. zł.

Dyrektor wyjaśnił, iż nie zakładano z góry określonego czasu wystawiania spektaklu (chyba, że był on uzależniony od okresu, na który uzyskano prawa autorskie do jego eksploatacji). Okres i częstotliwość wystawiania spektaklu uzależnione były od zainteresowania zakupem biletów na dany spektakl. Przy podejmowaniu decyzji, Teatr bierze pod uwagę koszt eksploatacji danego spektaklu oraz możliwe do osiągnięcia przychody ze sprzedaży biletów. Czynnikiem niezależnym od Teatru, a wpływającym na częstotliwość grania, jest dostępność aktorów oraz wykonawców występujących w spektaklu. Na etapie planowania nie określano liczby odbiorców danego spektaklu, ponieważ jest to trudne do oszacowania (wpływają na to różne czynniki takie jak: reklama, recenzje, odbiór społeczny, jak i czas, w którym spektakl pojawia się po raz pierwszy). W przypadku ww. spektakli, nie określano struktury wiekowej widzów, albowiem przeznaczone one były dla szerokiego grona odbiorców. Teatr nie diagnozował ryzyka niepowodzenia wdrożenia ich do realizacji, ponieważ jest to proces twórczy, którego rezultat jest trudny do przewidzenia.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 494-495, 501-502)

3) Koszty utrzymania bazy Teatru również rosły w badanym okresie, ale znacznie wolniej niż koszty związane z prowadzeniem działalności artystycznej. W 2016 r., były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 17,9 tys. zł, tj. o 2,6%, a w 2017 r. – o 3,1 tys. zł, tj. o 0,4%. Składały się na nie następujące główne rodzaje kosztów:

- koszty zużycia energii elektrycznej (2015 r. - 268,1 tys. zł r., 2016 r. - 269,2 tys. zł, 2017 r. - 278,7 tys. zł), stanowiące odpowiednio 38,2%, 37,4% i 38,6% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach;
- koszty centralnego ogrzewania (2015 r. – 102,2 tys. zł r., 2016 r. - 107,9 tys. zł, 2017 r. - 106,1 tys. zł), stanowiące odpowiednio 14,6%, 15,0% i 14,7% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach;
- koszty bieżących remontów i konserwacji (2015 r. – 54,1 tys. zł r., 2016 r. – 90,0 tys. zł, 2017 r. – 93,4 tys. zł), stanowiące odpowiednio 7,7%, 12,5% i 12,9% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach,
- koszty z tytułu podatku od nieruchomości (2015 r. – 49,8 tys. zł r., 2016 r. – 58,1 tys. zł, 2017 r. – 49,2 tys. zł), stanowiące odpowiednio 7,1%, 8,1% i 6,8% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach,
- koszty ochrony p.poż. (2015 r. – 54,7 tys. zł r., 2016 r. – 48,0 tys. zł, 2017 r. – 58,2 tys. zł), stanowiące odpowiednio 7,8%, 6,7% i 8,1% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach;
- koszty zakupu materiałów gospodarczych (2015 r. – 61,4 tys. zł r., 2016 r. – 43,8 tys. zł, 2017 r. – 31,9 tys. zł), stanowiące odpowiednio 8,8%, 6,1% i 4,4% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach;
- koszty zakupu usług telekomunikacyjnych (2015 r. – 31,8 tys. zł r., 2016 r. - 29,5 tys. zł, 2017 r. - 29,1 tys. zł), stanowiące odpowiednio 4,5%, 4,1% i 4,0% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach;
- koszty zużycia wody (2015 r. – 31,7 tys. zł r., 2016 r. – 23,8 tys. zł, 2017 r. – 27,3 tys. zł), stanowiące odpowiednio 4,5%, 3,3% i 3,8% ogólnych kosztów utrzymania obiektu w poszczególnych latach.

Pozostałe koszty utrzymania obiektu stanowiły koszty z tytułu ubezpieczenia, wywozu nieczystości i monitoringu obiektu.

(dowód: akta kontroli tom II str. 400)

W wyjaśnieniach dotyczących działań podejmowanych na rzecz racjonalizacji kosztów utrzymania bazy Teatru, w tym racjonalizacji kosztów z tytułu zużycia energii elektrycznej Dyrektor Teatru wskazał m.in., że eksploatacja spektakli teatralnych wiąże się z bardzo dużym zapotrzebowaniem na energię elektryczną. Wynika to z faktu wykorzystywania specjalistycznych aparatów oświetleniowych - reflektorów o dużym poborze mocy. Teatr posiada trzy sceny, na których wymagane jest używanie profesjonalnego oświetlenia scenicznego, które niezbędne jest nie tylko na samych przedstawieniach, ale także podczas prowadzonych prób. Drugą z przyczyn wysokiego zużycia energii elektrycznej jest eksploatacja urządzeń klimatyzacyjnych. Teatr podejmował działania na rzecz obniżenia kosztów z tego tytułu. W latach 2015-2016 próbowano przystąpić do Warszawskiej Grupy Zakupowej. Po otrzymaniu negatywnej odpowiedzi w 2016 r. zmieniono dostawcę energii,

co pozwoliło utrzymać koszty energii na tym samym poziomie. W celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej dokonywana była wymiana żarówek żarowych na energooszczędne, wprowadzane było oświetlenie z czujnikiem ruchu w miejscach, gdzie jest to możliwe i ograniczenia w uruchamianiu klimatyzacji do przedstawień i prób. W wyniku działań Teatru, w celu optymalizacji kosztów zużycia energii elektrycznej będzie zrealizowany projekt pn. „Zmiana sterowania oświetleniem wraz z wymianą opraw oświetleniowych na energooszczędne w Teatrze Powszechnym”, który otrzymał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta jako inwestor zastępczy prowadzi obecnie procedury przetargowe w celu realizacji tego projektu.

Dyrektor wyjaśnił ponadto, iż w celu racjonalizacji kosztów utrzymania budynku prowadzona była bieżąca kontrola stanu technicznego, wykonywany był stały i okresowy serwis eksploatowanych urządzeń i systemów oraz na bieżąco usuwane były uszkodzenia, usterki, awarie. W celu zmniejszenia kosztów eksploatacji, pewne prace konserwatorskie i naprawcze (np. naprawa mikrofonów, systemu interkomu, malowanie i naprawianie ścian, itp.) wykonywane były przez etatowych pracowników Teatru.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 493, 496-498)

Ustalono, że w latach 2015-2017 Teatr przeprowadził dwa postępowania o udzielenie zamówień na dostawy energii elektrycznej w badanym okresie.

W wyniku analizy dokumentacji z przeprowadzonych w tym zakresie postępowań w 2015 r. a następnie w 2016 r. stwierdzono, że w obu przypadkach, jako dostawcę energii elektrycznej wybrano podmiot, który złożył najkorzystniejszą ofertę w odpowiedzi na skierowane przez Teatr zapytania ofertowe.

W przypadku postępowania przeprowadzonego w 2015 r. stwierdzono, że przed podjęciem decyzji o jego organizacji nie został sporządzony wniosek w sprawie udzielenia zamówienia, w którym zgodnie z obowiązującym w tym okresie Regulaminem sprawie wprowadzenia procedur udzielania zamówień publicznych o wartości w przedziale od 7 do 30 tys. euro wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora Teatru nr 11 z dnia 18 września 2008 r. (po zm.), zamieszczony powinien być m.in. szczegółowy opis zamówienia oraz określona jego wartość szacunkowa. Z przeprowadzonego postępowania Kierownik Działu Administracyjno-Gospodarczego sporządziła notatkę służbową (zatwierdzoną przez Dyrektora Teatru), zawierającą omówienie zastosowanego trybu postępowania, jego przedmiotu, porównanie złożonych ofert oraz rekomendację dotyczącą wyboru najkorzystniejszej oferty.

W przypadku postępowania przeprowadzonego w 2016 r. stwierdzono natomiast, że przed jego organizacją sporządzony został wniosek o wszczęcie prac zmierzających do udzielenia zamówienia, określający przedmiot zamówienia (zakup energii elektrycznej w okresie od 1 stycznia do 31 stycznia 2017 r.) oraz jego szacunkową wartość (120,0 tys. zł netto, równowartość 28,7 tys. euro). Wniosek ten był zgodny ze wzorem wniosku stanowiącego załącznik do obowiązującego w tym okresie Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4d ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁴³, który został wprowadzony zarządzeniem nr 3 Dyrektora Teatru z dnia 20 kwietnia 2016 r. (ze zm.).

(dowód: akta kontroli tom II str. 466-528)

4) W latach 2015-2017 Teatr otrzymał ogółem 12 dotacji celowych, w kwocie łącznej 3 382,8 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie realizacji zadań i programów, w tego:

- w 2015 r. otrzymał sześć dotacji w kwocie 523,0 tys. zł, w tym dwie od Organizatora w kwocie 333,0 tys. zł oraz cztery z MKiDN w kwocie 190,0 tys. zł;
- w 2016 r. otrzymał dwie dotacje od Organizatora w kwocie 1 518,3 tys. zł;
- w 2017 r. otrzymał cztery dotacje w kwocie 1 341,5 tys. zł, w tym dwie od Organizatora w kwocie 1 225,0 tys. zł, jedną z MKiDN w kwocie 86,5 tys. zł oraz jedną z Fundacji Współpracy Polsko Niemieckiej w kwocie 30,0 tys. zł.

Z ww. dotacji na realizację zadań i projektów Teatr wykorzystał 3 355,7 tys. zł, a pozostałe niewykorzystane środki dotacji (w kwocie 27,1 tys. zł) zwrócił.

(dowód: akta kontroli tom III str. 1-4)

⁴³ Dz. U. z 2017 r., poz. 1579 ze zm.

W wyniku badania prawidłowości wykorzystania przez Teatr trzech wybranych dotacji celowych w kwocie ogółem 1 656,3 tys. zł przyznanych przez Organizatora na realizację zadań i projektów w poszczególnych latach badanego okresu⁴⁴, stwierdzono, że zostały one wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz rozliczone na zasadach określonych w umowach w sprawie ich przyznania.

(dowód: akta kontroli tom III str. 1-3, 30-267)

5) W badanym okresie Teatr otrzymał jedną dotację celową z przeznaczeniem na inwestycje. Na podstawie umowy z dnia 10 maja 2016 r.⁴⁵ Organizator przyznał Teatrowi dotację celową na realizację w latach 2016-2017 zadania inwestycyjnego pn. „Zakupy inwestycyjne dla Teatru Powszechnego”, na łączną kwotę 1 007,0 tys. zł, w tym 860,8 tys. zł do wykorzystania w 2016 r. oraz 146,2 tys. zł do wykorzystania w 2017 r.

Z ww. środków dotacji Teatr na zakupy inwestycyjne wskazane w umowie wykorzystał kwotę ogółem 1 002 tys. zł. Zgodnie z umową środki dotacji na ten cel przekazywane były przez Organizatora po przedstawieniu przez Teatr kopii dokumentacji dokonanych zakupów, w tym m.in. dokumentów potwierdzających ich odbiór.

W wyniku analizy dokumentacji (rozliczeniowej oraz księgowej) stwierdzono, że Teatr wykorzystał ww. dotację zgodnie z przeznaczeniem i na zasadach określonych w ww. umowie. Ze środków tych sfinansowano m.in. wydatki na zakup: regulatorów napięcia wraz z montażem i wymianą kabli, sprzętu oświetleniowego wraz z oprogramowaniem do wyposażenia Sceny Dużej, kamery cyfrowej i sprzętu audiowizualnego, systemu mikrofonów bezprzewodowych wraz z osprzętem i skrzyniami transportowymi.

(dowód: akta kontroli tom III str. 268-300)

W wyniku badania trybu postępowania przy udzieleniu dwóch zamówień publicznych sfinansowanych ze środków ww. dotacji celowej, których przedmiotem były: dostawa w 2016 r. regulatorów napięcia wraz z montażem i wymianą kabli oraz dostawa w 2017 r. systemu mikrofonów bezprzewodowych wraz z osprzętem i skrzyniami transportowymi, stwierdzono m.in., że:

- ustalona przez Teatr szacunkowa wartość tych zamówień wynosiła, w przypadku pierwszego z ww. zamówień 406,0 tys. zł (co stanowiło równowartość 97,2 tys. euro), a w przypadku drugiego – 146,0 tys. zł netto (co stanowiło równowartość 34,0 tys. zł netto);
- w obu przypadkach ww. zamówień udzielono po przeprowadzeniu przetargu nieograniczonego;
- w obu przypadkach, dopełniono obowiązku opublikowania wymaganych ogłoszeń o zorganizowanych postępowaniach przetargowych,
- w obu przypadkach opracowano Specyfikacje Istotnych Warunków Zamówienia, w których zamieszczono wymagane informacje dotyczące m.in. przedmiotu zamówienia,
- w obu przypadkach Dyrektor Teatru powołał komisje przetargowe do przeprowadzenia procedury wyboru wykonawcy, nie określając ich organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków,
- wszystkie osoby wykonujące czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania złożyły wymagane oświadczenia,
- w obu przypadkach w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych zamówienia zostały udzielone podmiotom, które złożyły najkorzystniejsze oferty;

⁴⁴ Badaniem objęto sposób wykorzystania dotacji otrzymanych przez Teatr na realizację następujących zadań/projektów:

- pt. „Badanie ewaluacyjno-diagnostyczne „Otwarta Żąbkowska 2015” w kontekście funkcjonowania ulicy” - przedmiotem zadania było wykonanie badań terenowych, wykonanie raportu podsumowującego w oparciu o analizę materiału etnograficznego, przeprowadzenie konsultacji (dotacja w kwocie 33,0 tys. zł przyznana na podstawie umowy z dnia 25 listopada 2015 r.),
- pt. „Kongres Kultury 2016” - przedmiotem zadania było zorganizowanie Kongresu na temat stanu i przyszłości kultury w Polsce (dotacja w kwocie 518,3 tys. zł przyznana na podstawie umowy z dnia 14 lipca 2016 r., po zmianach wprowadzonych aneksem z 18 listopada 2016 r.),
- pt. „Otwarta Żąbkowska” i „Miasto Szczęśliwe” – przedmiotem zadania była realizacja projektów kulturalno-edukacyjno-artystycznych oraz teatralno-muzycznych w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 r. (dotacja w kwocie 1 105,0 tys. zł przyznana na podstawie umowy z dnia 13 kwietnia 2017 r., po zmianach wprowadzonych aneksem z dnia 1 sierpnia 2017 r.).

⁴⁵ Zmienionej aneksami nr: 1/2016 z 26 września 2016 r., nr 2/2017 z 27 lutego 2017 r. i nr 3/2017 z 14 czerwca 2017 r.

- w obu przypadkach zamówienia zostały wykonane i odebrane protokolarnie zgodnie z postanowieniami umów zawartych z wykonawcami.

(dowód: akta kontroli tom III str. 268-367)

Ustalone
nieprawidłowości

W przypadku dwóch zamówień publicznych udzielonych przez Teatr w latach 2016-2017, dotyczących dostawy w 2016 r. regulatorów napięcia wraz z montażem i wymianą kabli oraz dostawy w 2017 r. systemu mikrofonów bezprzewodowych wraz z osprzętem i skrzyniami transportowymi (sfinansowanych ze środków dotacji celowej przyznanych przez Urząd Miasta st. Warszawy), stwierdzono, że Dyrektor Teatru nie określił organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków powołanej przez siebie komisji przetargowej, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 3 *ustawy Prawo zamówień publicznych*. Wydatki Teatru na realizację tych zamówień wyniosły ogółem 681,7 tys. zł brutto.

(dowód: akta kontroli tom III str. 301-302, 308, 332-333, 337)

Dyrektor Teatru wyjaśnił m.in., że Teatr w latach 2016-2017 organizował postępowania przetargowe o wartościach szacunkowych nieprzekraczających kwot określonych w art. 11 ust. 8 *ustawy Prawo zamówień publicznych* i dlatego zgodnie z art. 19 ust. 2 *ustawy* nie miał obowiązku powoływania komisji przetargowej. Powołując komisję przetargową traktował ją jako zespół pomocniczy, nie wyznaczając jej szczególnych, dodatkowych obowiązków. Obszar działania przewidziany dla komisji przetargowej w Teatrze mieści się w ramach art. 20 ww. *ustawy*, tj. stanowi ona zespół pomocniczy Dyrektora Teatru do oceny spełniania przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu, badania złożonych ofert. Biorąc pod uwagę powyższe, tworzenie regulaminu komisji przetargowej uznał za zbędną biurokrację, skoro działa ona w oparciu o art. 20 *ustawy Prawo zamówień publicznych*.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 421, 424-425)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zauważa, że konsekwencją podjęcia przez Dyrektora Teatru decyzji w sprawie powołania komisji przetargowej, na podstawie art. 19 ust. 2 *ustawy Prawo zamówień publicznych*, było powstanie obowiązku dotyczącego określenia organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków jej członków stosownie do postanowień art. 21 ust. 3 ww. *ustawy*.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Przy przeprowadzaniu w 2015 r. przez Teatr postępowania w sprawie wyboru dostawcy energii elektrycznej nieprzestrzegane były zasady postępowania określone w uregulowaniach wewnętrznych, tj. w Regulaminie sprawie wprowadzenia procedur udzielania zamówień publicznych o wartości w przedziale od 7 do 30 tys. euro wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora Teatru nr 11 z dnia 18 września 2008 r. (ze zm.), w zakresie wymogu rozpoczęcia procedury postępowania od złożenia wniosku zawierającego szczegółowy opis przedmiotu zamówienia i określenie jego wartości.

(dowód: akta kontroli tom II str. 466-473, 482-509; tom IV str. 518)

Dyrektor Teatru wyjaśnił m.in., że opis przedmiotu zamówienia przy dostawie energii elektrycznej nie pozostawia zamawiającemu swobody. Energia elektryczna dostarczana przez Operatorów Sieci Dystrybucyjnej ma określone parametry techniczne i zamawiający nie mają możliwości wymagania innych parametrów technicznych poza tymi, jakie narzuci sprzedawca i dostawca energii elektrycznej. Szczegółowy opis zamówienia dla dostaw energii elektrycznej ogranicza się do ilości prognozowanych MWh wynikających ze zużycia w poprzednim okresie 12 miesięcy. Dlatego też kierownik działu odpowiedzialny z zabezpieczenie Teatru pominął tworzenie wniosku o wszczęcie postępowania na dostawę energii, ograniczając procedurę do zapytania ofertowego, skierowanego do wybranych oferentów.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 518, 523-524)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, że zastosowany w tym przypadku tryb postępowania był niezgodny z określonym w obowiązującym w 2015 r. Regulaminie udzielania zamówień poniżej 30 tys. euro. Ponadto, w ocenie NIK, wskazane przez Dyrektora okoliczności nie stanowiły wystarczającego uzasadnienia do odstąpienia od sporządzenia przedmiotowego wniosku.

(dowód: akta kontroli tom II str. 466-473)

2. NIK zwraca uwagę na fakt, że podane przez Teatr w tzw. planach działalności merytorycznej (przekazanych wraz z planami finansowymi do Organizatora) informacje m.in. dotyczące kosztów związanych z wystawieniem premier nowych spektakli, kosztów,

przychodów w siedzibie Teatru w danym roku, we wszystkich trzech przypadkach objętych badaniami kontrolnymi okazały się zbyt optymistyczne. Skutkiem tej sytuacji we wszystkich tych przypadkach na realizacji tych przedsięwzięć Teatr uzyskał niższe niż planowane wyniki finansowe. Istotny wpływ na tę sytuację może, w ocenie NIK, mieć fakt, że na etapie planowania Teatr nie przeprowadza analizy ryzyka związanego z uruchomieniem realizacji poszczególnych projektów w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli tom I str. 175, 177, 211, 213, 225, 267, 271, 309-310, 407-408, 447, 450, 471, 498)

Ocena cząstkowa

W Teatrze planowano i prowadzono działalność w zakresie i formach dostosowanych do możliwości finansowych. Podejmowano działania na rzecz racjonalizacji ponoszonych kosztów utrzymania bazy Teatru. Prawidłowo wykorzystano i rozliczono dotacje celowe otrzymane na realizację zadań i programów oraz na zakupy środków trwałych potrzebnych do prowadzenia działalności statutowej. Stwierdzone nieprawidłowości przy udzielaniu zamówień publicznych dotyczące nie określenia w dwóch przypadkach organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej, nie miały w ocenie NIK, z uwagi na ich charakter, istotnego wpływu na prawidłowe wydatkowanie środków finansowych.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*⁴⁶, wnosi o:

- 1) terminowe przekazywanie do Organizatora kolejnych wersji planów finansowych;
- 2) określanie organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków komisji przetargowej zgodnie z art. 21 ust. 3 *ustawy Prawo zamówień publicznych*, w przypadku podjęcia decyzji o jej powołaniu na podstawie art. 19 *ustawy*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 30 kwietnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler:
Elżbieta Grzędzińska
gł. specjalista k.p.

⁴⁶ Dz.U z 2017 r. poz. 524.